"De vor intra trupele ruseşti pe la noi şi vor ieşi învingătoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susţină că ele vor pleca înainte de a ne sataniza, adică bolşeviza? Consecinţele? Inutil a le discuta"

Corneliu Z. Codreanu

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL VI,
Nr. 8/68
august
1996

16 pag. - 1000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

STAREA NOASTRĂ DUHOVNICEASCĂ

Trecând în revistă gravele "maladii" contemporane ale lumii româneşti, nu poate fi eludată criza istorică a Ortodoxiei, ce se răsfrânge, conştient sau nu, asupra întregii noastre vieţi publice sau private. Noi n-am avut şansa istorică a unei "evoluţii egale", netulburate, de care s-au bucurat în mare măsură, din punct de vedere social, economic şi cultural, ţările din Occidentul Europei; acolo s-a pus pe picioare, printr-o continuitate de veacuri, o civilizaţie funcţională, ce supravieţuieşte, cu aparenţa "normalităţii", propriului regres moral-spiritual. Noi am luat-o mereu de la capăt, încercând să renaştem, de fiecare dată, din propria cenuşă. România modernă s-a înălţat din cenuşa epocii fanariote, iar România de azi este în situaţia de a se reînălţa din cenuşa epocii comuniste. Aceasta va să însemne o recuperare a temeiurilor şi o uriaşă sforţare creatoare, imposibile însă în condiţii de haos moral-spiritual. Altfel spus, noi nu ne putem permite "destinderi" sufleteşti, pentru că *totul este de (re)făcut*, iar (re)construcţia implică *unitate* şi *rigoare* sub toate aspectele. "Omul sfinţeşte locul", dar numai după ce "s-a sfinţit" pe sine... Un popor "bolnav" nu poate genera o societate "sănătoasă". Boala cea mai adâncă de care se pot îmbolnăvi inşi şi popoare este înăsprirea sau pervertirea sufletească, pentru că starea sufletească decide asupra tuturor actelor noastre. Deci resurecţia României trebuie să înceapă cu o reală "reformă" moral-spirituală, de care sunt responsabile în primul rând Biserica şi Şcoala, dar la care suntem chemaţi să contribuim şi fiecare în parte. Creştineşte vorbind, trebuie "să-L căutăm pe Dumnezeu"; de-L vom (re)găsi, "toate celelalte ni se vor adăuga nouă", treptat şi firesc. Iar de nu ne vom învrednici de aceasta, atunci vom îngropa cu noi două mii de ani de istorie răstignită. Căci fără Dumnezeu nu e nici "zidire", nici "viaţă".

Biserica Ortodoxă ne-a fost un martor şi un sprijin constant de-a lungul unei istorii de încrâncenată dăinuire. Ea a reprezentat – şi ar putea reprezenta încă – principalul liant naţional în ordinea sufletească. Avem în ea – privind-o în absolut – singura cale adevărată spre împăcarea noastră cu Dumnezeu şi cu noi înşine.

Adormirea Maicii Domnului (frescă de la Meteora)

De aceea, nu ne poate rămâne indiferentă, *ca români şi creştini*, starea în care se află atât Biserica în sens restrâns (ca instituţie istorică), cât şi Biserica în sens larg (ca realitate mistică de ordin comunitar). Cu alte cuvinte, nu ne putem juca iresponsabil cu *starea noastră duhovnicească*, nici în perspectiva istoriei, nici în perspectiva veşniciei.

Din punct de vedere instituţional, Biserica Ortodoxă Română de azi nu mai are nici forţă, nici credit, căpătând tot mai mult aerul unui organism anacronic, prezent mai degrabă în retorica ieftin-naţionalistă decât în viaţa curentă a comunităţii. De altfel, ea s-a lăsat în multe rânduri folosită ca instrument sau paravan al Puterii seculare, împrumutând şi unele dintre "clişeele" discursului oficial, cum este, de pildă, invocarea "majorităţii". Puterea neocomunistă uzând demagogic de ortodoxie, opoziţia anticomunistă a răspuns printr-un fel de adopţiune formală a greco-catolicismului, astfel că un conflict de natură politică a dus la recrudescenţa reprobabilă a unui vechi conflict religios. Cele două principale Biserici din România, în loc să mijlocească o unitate naţională în jurul ideii creştine, au contribuit iresponsabil la adâncirea dezbinărilor din lumea românească (dar şi a tensiunii mai generale dintre Răsăritul ortodox şi Apusul catolic). Biserica Ortodoxă invocă în favoarea sa nu doar tradiţia istorică, dar şi recentul recensământ, conform căruia peste 80 % din populaţia ţării s-a declarat "ortodoxă". Ea nu-şi mai bate capul să se întrebe dacă mai este la înălţimea propriei tradiţii, nici câţi dintre "ortodocşii de recensământ" au o viaţă religioasă efectivă. Deşi se ascunde după cuvinte, ea îşi trădează slăbiciunea în mai toate împrejurările cu care se confruntă: este incapabilă să stăvilească atât anumite alunecări interne (este incredibil că "Noul Ierusalim" de la Pucioasa-Glodeni continuă să existe şi să funcţioneze, ca să nu dăm decât exemplul cel mai frapant; ni se pare simptomatic că Biserica nu ezitase să-l caterisească, la porunca P.C.R., pe Părintele Gh. Calciu, care îi apărase temeiurile, dar s-a mulţumit doar să-l "urecheze" pe Irineu Bistriţeanul, care a lovit-o perfid în temeiurile ei cele mai adânci!), cât şi să răspundă adecvat anumitor provocări externe (cum a fost cazul, deunăzi, cu scandalul congresului iehovist, în jurul căruia s-a iscat o vâlvă panicată, ce n-a făcut decât să vădească slăbiciunea internă a unei ortodoxii care s-a simţit imediat ameninţată, lăsând şi impresia unui "fundamentalism" primitiv, cu binecuvântare patriarhală; de altfel, rămâne grăitor faptul că pe 30 iunie, în Dealul Patriarhiei, abia de s-au adunat *vreo zece mii* de credincioşi ortodocşi ca să protesteze împotriva unui scontat congres de *patruzeci de mii* de iehovişti!).

Instituţia B.O.R. este şubredă la toate nivelurile ei. Ierarhii sunt compromişi şi depăşiţi de vremuri, mediile monahale suferă de analfabetism şi se abrutizează prin munca fizică (idealurile mistice fiind înlocuite aproape exclusiv cu cele "gospodăreşti"), preoţii de mir sunt lipsiţi de zel catehetic şi misionar, urmărind numai beneficiile materiale ale slujirii, revendicate adeseori în modul cel mai grosolan, ceea ce-i scârbeşte şi-i îndepărtează pe credincioşi. Aceştia din urmă alunecă adesea spre comportamente magico-superstiţioase, ignoră rânduielile, înjosind spaţiul sacru până la caricatură. De la vlădică până la opincă, ortodoxia noastră s-a pervertit esenţial, riscând să se transforme într-un handicap al vieţii naţionale (aşa cum o şi proclamă de multă vreme adversarii ei înverşunaţi). În loc să se lumineze prin Biserică, individul ajunge să se troglodească prin ea!

Să ne mai mirăm atunci de starea morală jalnică a societăţii româneşti? Să ne mai mirăm că nimic "nu se leagă" pe acest fond de decădere sufletească?

Răul trebuie conştientizat, răspunderile trebuie serios cântărite, iar îndreptarea trebuie să pornească, sistematic şi ferm, de la nivelul ierarhiei superioare. (Ne vom îngădui, într-un Număr viitor, să luăm deja în discuţie câteva sugestii în această privinţă). Înainte de a fi intolerantă cu alţii, ortodoxia românească s-ar cuveni să fie intolerantă cu sine însăşi. Altminteri "tradiţia" şi "majoritatea" rămân doar nişte vorbe goale, iar disoluţia lăuntrică o va grăbi pe cea exterioară, căpătând proporţiile unei sinucideri naţionale.

Revista "Puncte Cardinale" propune discutarea deschisă a acestor probleme, oferindu-şi paginile tuturor celor dispuşi să se angajeze, cu responsabilitate şi pertinenţă, în deconspirarea, analiza şi soluţionarea lor. Editorialul de faţă e o provocare cu bune intenţii, adresată atât oamenilor Bisericii, cât şi laicatului ortodox.

Vasile A. Marian

NOUL POLITICIANISM

- dialectica compromisului la români -

Nu fără un oarecare temei, oamenii politici care îşi arogă calitatea de a reprezenta Opoziţia faţă de Puterea instalată la conducerea ţării după evenimentele din Decembrie '89, pun eşecul suferit la alegerile din Mai 1990, precum şi rezultatele nesatisfăcătoare înregistrate în Septembrie 1992, pe seama incapacităţii celei mai mari părţi a populaţiei ţării de a depăşi starea de conştiinţă la care a fost adusă de cei cincizeci de ani de dictatură comunistă. O explicaţie care pare să confirme existenţa "*sindromului Brucan*" - cei douăzeci de ani de ucenicie de care ar avea nevoie românii pentru a fi absolviţi de calificativul de "*stupid people*" (popor nătâng). Dar oare numai ţăranii din fundul Moldovei, din Câmpia Dunării sau din Oltenia, abia ieşiţi din bezna colhozurilor, numai muncitorii ameninţaţi de spectrul şomajului, o consecinţă inevitabilă a economiei de piaţă, numai cei care alcătuiesc grosul "*poporului nătâng*", numai ei poartă oare povara vinovăţiei că România iese atât de anevoie din zodia comunismului? O întrebare care, în perspectiva alegerilor parlamentare şi prezidenţiale din această toamnă, ne obligă să reanalizăm natura actualelor raporturi dintre Opoziţie şi Putere, cu precădere modul în care Opoziţia, ca speranţă de viitor, a înţeles să-şi definească poziţia faţă de Puterea neocomunistă, care guvernează ţara de aproape şapte ani.

*

Aceleaşi forţe oculte care în anul 1917 au asigurat succesul revoluţiei bolşevice în Rusia ţaristă, iar la sfârşitul celui de al doilea război mondial extinderea zonei de influenţă a Uniunii Sovietice, prin impunerea unor regimuri comuniste în ţările din Estul Europei, au manevrat în aşa fel evoluţia evenimentelor politice încât, în anul 1989, a avut loc prăbuşirea spectaculoasă a dictaturilor din interiorul lagărului socialist. Comunismul îşi îndeplinise misiunea pentru care fusese creat şi popoarelor peste care se înstăpânise li se putea oferi posibilitatea trecerii la "*democraţie*", pentru ca pe această cale să poată fi înghiţite de o formă nouă de organizare a omenirii: *integrarea tuturor statelor şi naţiunilor într-o structură politică supranaţională, condusă de un guvern mondial*. Aşadar, răsturnarea regimurilor comuniste din Europa de Est nu a fost provocată şi sprijinită pentru ca naţiunile să se elibereze dintr-o robie care le-a împiedicat timp de o jumătate de veac să se realizeze pe linia aspiraţiilor lor firesti, ci pentru ca să adere la "*Noua Ordine Mondială*".

Momentul ales pentru răsturnarea regimurilor comuniste nu a fost întâmplător. Răsturnarea s-a produs după ce aproape toate energiile spirituale valoroase, care s-au opus "*internaţionalismului proletar*" (o formă de mondialism concepută de aceleaşi cercuri de "*iluminaţi*" care urmăresc astăzi instaurarea unui guvern mondial), au fost lichidate. Astfel că în momentul trecerii de la sistemul partidului unic la pluralismul politic, pe scena politică românească, pe lângă foştii comunişti care şi-au găsit peste noapte vocaţia democratică, abia s-au putut încropi câteva formaţiuni de opoziţie, alcătuite din supravieţuitorii temniţelor comuniste, care au încercat să reînvie partidele istorice desfiinţate de regimul comunist la scurt timp de la preluarea puterii.

*

Bunele intenţii, de care au fost (şi nădăjduim că sunt încă) animaţi fondatorii Opoziţiei politice din România postcomunistă, sunt însă umbrite de o serie de erori. Semnalându-le, nu facem altceva decât să sperăm că în viitor ele nu se vor mai produce.

Faptul cel mai grav pe care-l imputăm Opoziţiei este lipsa de fermitate faţă de reprezentanţii actualei Puteri. Atât preşedintele Iliescu, cât şi conducătorii partidelor politice care-l sprijină sunt comunişti de cea mai pură extracţie. Iar partidele care guvernează ţara de aproape şapte ani, **Partidul Democraţiei Sociale din România** (PDSR), **Partidul de Uniune Naţională Română** (PUNR), **Partidul România Mare** (PRM), **Partidul Socialist al Muncii** (PSM), **Partidul Socialist** (PS) şi **Partidul Democrat Agrar din România** (PDAR) nu sunt altceva decât o stratagemă transparentă, la adăpostul căreia fostul **Partid Comunist Român** (PCR) supravieţuieşte şi îşi asigură continuitatea. În acest context, a acorda politicienilor din aceste partide statut de onorabilitate politică este o adevărată jignire adusă memoriei victimelor holocaustului comunist. Dacă totuşi regulile jocului democratic îi obligă pe parlamentarii Opoziţiei, unii dintre ei foşti deţinuţi politici, să coabiteze cu parlamentarii comunişti, această situaţie nu îi îndreptăţeşte pe primii să se considere "*colegi*" cu Adrian Păunescu, Ilie Verdeţ sau Vadim Tudor, ca să citâm numai trei dintre multele figuri de tristă aducere aminte, care prin prezenţa lor în Parlamentul României profanează ideea de "*ales al naţiunii*".

Din păcate, această minimă cerinţă de demnitate şi moralitate politică nu este respectată decât arareori. Câteva exemple în acest sens sunt utile. Ele au darul să sublinieze slăbiciuni ale Opoziţiei, slăbiciuni care de fiecare dată au fost exploatate din plin, în avantajul ei, de Putere.

❒Confirmarea Directorului Serviciului Român de Informaţii (noua diversiune a vechii Securităţi), Virgil Măgureanu, în această funcţie a necesitat votul Parlamentului. Unul dintre cei care i-au acordat votul (şi implicit încrederea sa) a fost senatorul PNŢ-cd, C. T. Dumitrescu. Cum însă dânsul nu este numai politician ţărănist, ci şi preşedinte al Asociaţiei Foştilor Deţinuţi Politici din România, actul său de felonie s-a răsfrânt dureros asupra zecilor de mii de foşti încarceraţi politici care nu au uitat ce a însemnat Securitatea, suspectând SRI-ul de a fi continuatorul direct al aparatului de supraveghere şi represiune al regimului comunist.

❒Printre politicienii care se străduiesc să-şi creeze o aură de opozanţi doctrinari ai preşedintelui Ion Iliescu, un loc de frunte îl ocupă criticul literar Nicolae Manolescu, preşedintele Partidului Alianţei Civice. Se pare însă că principialitatea şi fermitatea nu fac parte din bagajul de calităţi cu care doreşte să cucerească electoratul, pentru a ocupa, în toamnă, scaunul de preşedinte al României. Pentru cei care urmăresc cu atenţie evenimentele politice, este însă cu neputinţă să fi trecut neobservate următoarele trei momente din cariera sa de politician. În primul rând, părăsirea Convenţiei Democratice într-un moment când răposatul Corneliu Coposu se străduia să cimenteze unitatea Opoziţiei. Motivul: orgoliul, dorinţa de a parveni, cu orice preţ, într-un domeniu - politica - în care nu era tocmai calificat. În al doilea rând, participarea alături de preşedintele Ion Iliescu la vizita acestuia în China. Motivul: o doză de slugărnicie faţa de cei care deţin puterea reală. Şi, în al treilea rând, participarea alături C.V. Tudor la vizita unei delegaţii parlamentare în Africa de Sud. Motivul: dorinţa de a fi în primul plan, indiferent de cadrul în care pozează. Alăturarea partidului său la Alianţa Liberală a fost un gest potrivit. Sub aspectul oportunismului, se potriveşte de minune cu dl. Dinu Patriciu.

❒Cu părere de rău, va trebui să facem un scurt popas şi în tabăra naţional-ţărănistă, unde se pare că preceptele conţinute în testamentul moral al lui Corneliu Coposu au fost prea repede uitate. Este drept că aţiunea de a fi a unui partid politic este de "*a ajunge la puterea de a guverna*", dar aceasta nu ca un scop în sine, ci ca o cale "*pentru realizarea unui ideal etic social*".

Or, la scurt timp după moartea lui Corneliu Coposu, a fost dată uitării distanţa fermă pe care acesta o impusese partidului faţă de Cotroceni. Cu strângere de inimă am urmărit cum la "*convocarea*" conducătorilor partidelor politice de către preşedintele Ion Iliescu, Dnii Ion Diaconescu şi Gabriel Ţepelea au răspuns cu promptitudine de recruţi, în pofida celor peste optzeci de ani pe care-i duc pe umeri şi a statutului lor de foşti deţinuţi politici. Aşa fiind lucrurile, de ce să ne mai mirăm de graba cu care Dl. Emil Constantinescu, candidatul Convenţiei Democratice la demnitatea de Preşedinte al României, s-a prezentat împreună cu Dl. Petre Roman la chemarea lui Ion Iliescu, chemare al cărui rost a fost să spele obrazul fostului secretar al PCR pentru problemele de propagandă, acum preşedinte în funcţie al ţării, după declaraţia nesăbuită cu privire la acordarea clauzei în relaţiile comerciale cu Statele Unite.

Prezenţa fostului prim-ministru Petre Roman la această convocare este firească. Dl. Petre Roman a fosr mâna dreaptă a preşedintelui Ion Iliescu în toate momentele în care acesta nu şi-a dezmintit crezul său comunist. A fost alături de el când îl acuza pe Nicolae Ceauşescu că "*a întinat idealurile nobile ale socialismului*", vină pentru care l-a trimis în faţa plutonului de execuţie. A fost alături de el la 19 Aprilie 1990, când la mitingul electoral de la Călăraşi afirma că "*poate să fie democraţie şi într-un regim totalitar, dar cu un despot luminat*". Dar mai ales a fost alături de el atunci când guvernarea Iliescu-Roman a înscris cea mai întunecată pagină din istoria postdecembristă, mineriada din 13-15 Iunie 1990. Pe cei doi, pe Ion Iliescu şi pe Petre Roman, îi leagă un lanţ de complicităţi de care Convenţia Democratică, dar mai ales Partidul Naţional-Ţărănesc, par să fi uitat. O amnezie care astăzi îi determină pe politicienii Convenţiei să vadă în Petre Roman un opozant la actuala Putere. Amnezie care ar putea să fie utilă conjunctural, dar care, în mod cert, le va dăuna ţărăniştilor în perspectivă. Dacă însă actualul Partid Naţional-Ţărănesc a abandonat linia imprimată de Iuliu Maniu în 1944 şi reactualizată de Corneliu Coposu în Decembrie '89, revenind la linia partidului din perioada interbelică, linie formulată de Petre Pandrea în următorii termeni: "*Duşmanul este la dreapta*" şi "*Nu există adversari de stânga*", viitorul ne va arăta în ce direcţie se va îndrepta partidul, ieri al lui Corneliu Coposu, astăzi a lui Ion Diaconescu!

❒Şi în legătură cu atitudinea Opoziţiei în perspectiva viitoarelor alegeri prezidenţiale să notăm câteva ciudăţenii care ne pun pe gânduri. Nu ştim cine sunt sfătuitorii Dlui Emil Constantinescu, dar adoptarea unui stil de propagandă american ni se pare deplasată în raport cu realităţile româneşti. Dacă Boris Elţîn şi-a făcut propagandă jucând cazaciocul, Dl. Emil Constantinescu greşeşte crezând că poate sensibiliza tineretul bântuind discotecile de la Costineşti sau acceptând invitaţia Dlui Viorel Cataramă, magnatul PNL-ului (şi, se pare, chiar şi al Convenţiei), care, cu generozitate de nabab, le-a oferit soţilor Constantinescu şampanie de cea mai aleasă. (Se pune că a fost vorba de şampanie de 300.000 ei sticla). Nu de "show" are nevoie românul pentru a fi convins pe cine să voteze, ci de seriozitate, pe măsura situaţiei grave în care se găseşte ţara!

*

Şi în timp ce adevărata Opoziţie, Convenţia Democratică, navighează oarecum în derivă, fără obiective doctrinare foarte precis formulate, Puterea aplică cu virtuozitate metodele specifice partidelor politice pe care le interesează numai guvernarea, metode pe care Dimitrie Gusti le enunţa astfel în studiul său intitulat "PARTIDUL POLITIC":

"*Sunt cinci metode pe care oportuniştii le întrebuinţează cu toată virtuozitatea pentru a-şi impune voinţa: 1. arta de a seduce, a se insinua şi a plăcea; 2. arta de a corupe; 3. arta de a calomnia, minţi, mistifica; 4. arta de a ţese intrigi şi, în sfârşit, 5. arta de a teroriza.*"

Un mănunchi de metode de care Opoziţia ar trebui să se teamă, gândindu-se cum să le contracareze.

Ceea ce Opoziţia nu a făcut în cei aproape şapte ani de când neocomunismul patronat de Ion Iliescu guvernează ţara, este greu de presupus că va face în cele câteva luni care ne despart de data alegerilor. Neavând însă alternativă, deşi conştienţi de neajunsurile Opoziţiei, va trebui să votăm Convenţia Democratică şi pe Profesorul Emil Constantinescu. Vom vota însă cu regretul că lucrurile nu sunt cum ar trebui să fie.

Gabriel CONSTANTINESCU

ROMFEST '96

26 Iulie 1996

COMUNICAT DE PRESĂ

Din mai multe surse din România am interceptat zvonuri legate de faptul că anumite persoane politice conectate cu actuala putere de guvernământ ar fi fost invitate la **Romfest '96,** ce va avea loc la Princeton, New Jersey, în zilele de 6, 7, 8 Septembrie a.c.

Comitetul Internaţional **Romfest** împreună cu Comitetul Local **Romfest '96** dezmint categoric aceste zvonuri.

Comitetele **Romfest** nu au invitat şi nu au intenţia de a invita la **Romfest '96** persoane care ar putea compromite scopul acestei manifestări.

COMITETUL INTERNAŢIONAL		COMITETUL LOCAL
Pr. Gheorghe CALCIU - Preşedinte	Nicolae ILIESCU	Anca POPA - Preşedinte
Gheorghe BĂLAŞU	Mihaela MOISIN	Nidia BELCEA
Aureliu CIUFECU	Zahu PANĂ	Ion SIMULESCU
Ion HALMAGHI	Nicolae PORA	Ioana BELCEA

"DIVINA COMEDIE" A LUI DANTE ALIGHIERI

într-o nouă versiune românească de Răzvan Codrescu

Ajunşi spre capătul locului în care ereticii se chinuiau în morminte încinse de flăcări (loc plasat în cercul al şaselea), Dante şi Vergiliu trec pe lângă racla incandescentă destinată papei Anastasiu II (considerat eretic pe nedrept, probabil dintr-o confuzie cu împăratul Anastasiu I, cu care fusese contemporan; acesta din urmă căzuse, într-adevăr, în erezia acaciană, care nega că Hristos ar fi fost *prin naştere* Fiu al lui Dumnezeu).

Înainte de a pătrunde în cercul al şaptelea, cei doi încetinesc pasul, spre a se obişnui treptat cu duhoarea care emana dintr-acolo. Ca timpul să se scurgă cu folos, Vergiliu îi explică lui Dante felul în care sunt distribuiţi păcătoşii în ultimele trei cercuri ale Infernului (al şaptelea, al optulea şi al nouălea), risipindu-i şi alte nedumeriri. Greutatea cu care Dante ajunge să înţeleagă rânduiala Infernului sugerează slăbiciunea minţii omeneşti în faţa tainelor de dincolo.

INFERNUL

Cântul al unsprezecelea

Din buza unei râpi înfricoşate,
tivite-n jur cu colţuri man de stâncă,
urmau în jos mai chinuite gloate;
ci cum urca spre noi din groapa-adâncă
duhoare grea, dădurăm înapoi
şi lângă-o criptă zăbovirăm încă,
pe care scris am desluşit apoi:
"Aici e papa Anastasiu, care
l-a tras pe Fótin pe smintite căi".
"Să nu zorim la coborâş prea tare,
ci-ntâi să ne deprindem cu mirosul,
spre-a-l îndura mai lesne fiecare".
Aşa grăi Virgil; iar eu: "Folosul,
de stăm pe loc, să-l căutăm altunde..."
"La asta mă gândeam... Să ştii că-n josul
acestor stânci genunea mai ascunde
trei brâuri încă", prinse să mă-nveţe,
"cu-atât mai mici cu câtu-s mai afunde.
Puhoi cuprind de osândite feţe;
de ce şi cum se-nşiră-ţi desluşesc,
s-o ştii când vei vedea a lor tristeţe.
Păcatele ce-n cer se osândesc
la hulă duc, iar hulele cu toate
în silnicii şi-nşelăciuni sfârşesc.
Dar cum să-nşele numai omul poate,
la-nşelători străfundul li-e sortit
şi Dumnezeu cu chin mai greu îi bate.
Întâiul brâu, la silnici rânduit,
cum trei făgaşe sunt de silnicie,
în trei ocoluri este împărţit.
Cum vei vedea, pot silniciţi să fie
ori Dumnezeu, ori sinea, ori vreun frate –
de-a dreptul sau, de nu, în avuţie;
omor sau răni să-i faci cuiva se poate
cu sila ta, ori doar să-i treci prin foc
sau să-i răpeşti averile-adunate.
Deci când ajung aceştia la soroc,
tâlhari sau ucigaşi, spre veşnic chin
în cel dintâi ocol îşi află loc.
Iar dacă-i unul cu-ale lui hain,
deci silnic sieşi, chiar de s-o căi,
ocolu-al doilea-l paşte, unde vin
cei ce-au voit de viaţă-a se lipsi,
ori şi-au jucat întreaga avuţie,
ori s-au tot plâns, fugind de bucurii.
Dumnezeirii înseşi silnicie
prin hulă sau blestem îi poţi aduce,
certat cu firea, orb la dărnicie;

Imaginea Universului dantesc

deci cel mai strâmt ocol în sine duce
Sodoma şi Caorsa şi pe cei
ce-l necinstesc pe Cel jertfit pe cruce.
Deşi mustraţi de cuget cu temei,
înşelătorii pe creduli înşeală
ca şi pe cei ce nu se-ncred în ei.
Acest din urmă soi de păcăleală
zădărniceşte dragostea din fire;
deci într-al doilea brâu e-nvălmăşeală
de-nşelători dedaţi la linguşire,
de ipocriţi, fermecători, codoşi,
zarafi şi alţii, fraţi întru smintire.
Iar câţi şi-nşeală semeni credincioşi,
nu doar iubirea-n speţă o-njosesc,
ci-ncrederea lăsată din strămoşi;
de-aceea-n brâul cel mai strâmt trudesc –
chiar unde stă în miezul lumii Dite –
cei ce-au trădat şi veşnic ispăşesc".
Iar eu: "Maestre, vorbe lămurite
mi-ai fost rostit şi-am priceput din ele
cum sunt pe-acolo cetele-mpărţite.
Dar spune-mi: cei ce-noată-n smârcuri grele,
cei duşi de vânt şi cei sub ploi chirciţi,
sau cei ce se-mboldesc cu vorbe rele,
aceştia toţi de ce nu-s pedepsiţi,
de-s vinovaţi, chiar în cetatea-aprinsă?
Iar de n-au vină, cum de sunt munciţi?"

Răspunse el: "Ţi-e oare mintea-atinsă,
cum n-a mai fost, de-un duh de nebunie?
Ori este-n mreaja altor gânduri prinsă?
Să-ţi fi pierit din amintire ţie
cum Etica ne-nvaţă că sunt trei
pornirile ce-n cer stârnesc mânie:
necumpătarea, relele idei
şi bestialitatea, iar din toate
mai mică-i prima, ca şi-osânda ei?
De mintea ta să adâncească poate
acest cuvânt şi să priceapă cine
sunt cei munciţi afară din cetate,
tu seama o să-ţi dai atunci prea bine
de ce nu-s ei cu cei de-aici părtaşi,
ci-s pedepsiţi cu chinuri mai puţine".
"O, soare, tu, ce-n beznă nu mă laşi,
mi-e rătăcirea însăşi bucurie
când tu mi-ndrepţi neştiutorii paşi!
Din tot ce-ai spus, mai lămureşte-mi mie
un lucru doar: de ce îl ofensează
pe Dumnezeu să faci cămătărie?
"Filosofia cine-o descifrează,
din ea va căpăta încredinţare
cum că natura pururi îl urmează
pe Dumnezeu, în cuget şi-n lucrare;
iar Fizica la rândul ei arată
că ucenic pe om natura-l are,
iar arta voastră cât se poate cată
naturii a-i urma, încât aş spune
că arta-i e lui Dumnezeu nepoată.
De-ţi aminteşti străvechea-ntelepciune
a Facerii, prin ele dăinuieşte
şi urcă lumea spre-ntocmin mai bune;
pe când zaraful pe-alte căi porneşte,
dispreţuind şi firea şi lucrarea,
ca unul ce la altceva râvneşte.
Dar s-ar cădea să ne urmăm cărarea,
căci Peştii-n cer încep a da târcoale
şi Carul Mare îl înghite zarea,
iar până jos mai va destulă cale".

Note:

***Versul 9*:** Diacon din Tesalonic, adept al ereziei acaciene.

***Versul 50*:** Cahors – vestit centru cămătăresc din Franţa medievală.

***Versul 65*:** Nu este vorba de cetatea omonimă, ci de Pluton sau Lucifer, stăpânul lumii infernale.

***Versul 74*:** Cetatea Dite.

***Versul 80*:** Referinţa este la *Etica* aristotelică.

***Versurile 91-93*:** Cuvântul lui Vergiliu luminează mintea lui Dante aşa cum soarele luminează pământul. Ignoranţa devine ea însăşi prilej de bucurie, căci îi înlesneşte poetului să audă cuvântul Maestrului său.

***Versul 101*:** *Fizica* aristotelică.

***Versul 105*:** Pentru că Natura e fiica lui Dumnezeu, iar Arta e fiica Naturii. Vers celebru, sintetizând concepţia clasică (dar şi medievală) despre artă (în sensul mai general de meşteşug – *tehné* – omenesc): *... che vostr'arte a Dio quasi è nepote.*

***Versul 107*:** Este vorba de *Facerea* sau *Geneza* biblică. "Prin ele": adică prin *natură* (creaţie divină) şi prin *artă* (creaţie umană).

Versurile 112-114: Aşezarea constelaţiilor – Peştii spre răsărit, Carul Mare spre apus – arată că mai sunt doar două ceasuri până la răsăritul soarelui. Vergiliu zoreşte acum pătrunderea în cercul al şaptelea.

CĂDEREA CUVÂNTULUI ÎN CAZURI

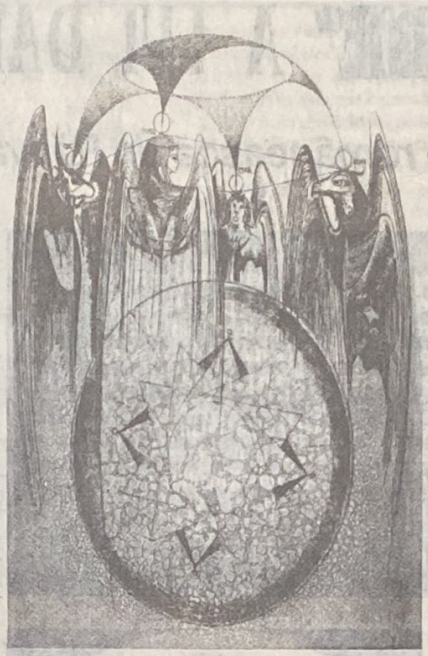

În *Rostirea filosofică românească*, volum în care sunt decantate, pe încetul ca într-o hârlostă, grăunţele de aur ale limbii române dăruite cu înţelesuri şi acces la universalitate, Constantin Noica are intuiţia, limpezitoare de largi zări pe care, din păcate, nu putea să le colinde necenzurat, a căderii cuvântului în cazuri. Fiecare caz de după nominativ (cu excepţia ultimului) e o *cădere*, o voalare a totalităţii semantice primordiale: el întruchipează o degradare a termenului din demnitatea iniţială, iar acesta este sensul cel mai profund al *declinării*.

O întreagă filosofie a gramaticii - o meta-gramatică - se poate reconstitui de aici, din care am întrevăzut, ca o aplicaţie la ideea noiciană, modelul întrupării Logosului.

Am spus "aplicaţie", dar nu este această cădere sacrificială, de fapt, arhetipul destinului oricărui cuvânt în lume? Nu încearcă inteligenţa omenească să formuleze, să "îmbrace" într-un simbol fonic sau vizual un gând pogorât asupră-i, care mai apoi va fi deformat, pentru a-l servi în toate o-caziile, în toate flexiunile frazei? Flexiuni, adică torsiuni, adică torturi. Să urmărim aşadar patimile cuvântului care, cum ar spune Noica, la început este situat în toată plenitudinea ontologică.

Nominativul asta şi înseamnă, *Numele* prin excelenţă, închis, rotunjit asupra lui însuşi, ca o vocală perfectă, "rostită" mut, cu buzele strânse. (Ar însemna să complic prea mult firul expunerii dacă aş încerca o paralelă cu silaba sacră OM - de asemenea nerostită, sintetică, virtuală - din gnoza hindusă, amintind-o numai în treacăt.)

"Întru început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Cuvântul Dumnezeu era".

Iată numele în absolut, Cuvântul ridicat la exponenţa puterii divine, pe care o şi întruchipează. "Căci Cuvântul Domnului e viu şi lucrător şi mai ascuţit decât o sabie cu două tăişuri", spune Scriptura, ceea ce arată într-adevăr Cuvântul având calitatea de a fi în acelaşi timp substantiv (substanţă) şi verb (acţiune, lucrare) - şi vom vedea efectele acestei potenţări.

Ca substantiv, Cuvântul este static, centrat în El Însuşi. Am putea spune că reprezintă Suprema Tăcere a lui Dumnezeu de dincolo şi de dinaintea Creaţiei, cercul perfect, intonându-Şi un murmur numai de El cunoscut. Dar deodată se "înviorează" şi devine Verb: sunetul lui vibrează şi răsună în tot Universul, aducându-l în acest mod la fiinţă. Cercul s-a transformat în sinusoidă, în odulaţii, Cuvântul a fost trimis în lume, sacrificându-l-Se calitatea Sa substanţială, deoarece numai ca verb poate fi eficace, susţinând cosmosul pe canavaua vibraţiilor sale armonice.

Trece astfel în stadiul de **genitiv**, căci acceptând kenoza sacrificială, este ca şi născut din nou. Nu-şi mai aparţine în întregime, ci a devenit acum Iisus *al* Mariei din Nazareth, *al* lumii toate. Fiu *al* Omului, necontenind să fie şi Fiul *lui* Dumnezeu.

Însă pentru aceasta îi este dat Lui să sufere. Cuvântul trebuie să se dăruie oamenilor, să treacă în condiţia de dativ. "Puneţi în urechile voastre cuvintele acestea: Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor" (*Luca* 9, 44) Acest caz, este de altfel definit cum nu se poate mai sugestiv: destinaţia acţiunii unui verb! Şi întru predicare, jertfă şi înviere a fost dat lumii Fiul Omului, ca astfel să o mântuiască.

Trebuie să înţelegem dublul aspect al pătimirii Lui. Pe lângă chinurile fizice, acelea mistice, ontologice. Cuvântul, prin chiar faptul că Se distribuie în patru Evanghelii şi Se împrăştie prin cei 12 apostoli în cele patru zări ale lumii, continuând de fapt aceeaşi acţiune de creare a lumii ca şi la începuturi, suferă o diminuare a înţelesurilor prime, o întunecare a Luminii divine, fiind dat unei omeniri concrete, cu toate consecinţele adaptării la capacitatea ei de pătrundere. (Vedea foarte corect Nae Ionescu acest gen de procese, contrazicându-i pe cei care stipulau obiectivitatea absolută a datelor experienţei. Replica filosofului se baza pe chiar faptul că sunt *date*, deci date *cuiva*; or nu se poate separa arbitrar datul, de persoana căreia îi este destinat.)

Cuvântul străbate lumea prin vestitorii Săi şi pătimeşte realmente prin interpretările primite; şi fiindcă Însuşi S-a dat putinţei de asimilare a fiecăruia dintre noi, fiinţa Lui este într-o perpetuă agonie. Crucificarea e nu numai a omului Iisus, dar şi a Cuvântului Divin (a Veştii Sale Bune), care, prin predicarea în patru vânturi, pierde (şi trebuie s-o facă, pentru a rodi) din prospeţimea primară. Iniţial întreg şi viu între ucenicii cărora le încredinţează revelaţia (consistând ea nu doar în vorbe, ci şi în miracolul Fiului Omului aflat în mijlocul lor), mesajul întrupat de El va fi atenuat şi distorsionat în spaţiu, dar mai ales în timp, în istorie. Suferă, de asemenea, prin persecuţiile îndurate de Biserica Lui, de trupul Său mistic.

Căci, ca şi cum suferinţele dăruirii nu ar fi de-ajuns, Cuvântul este acuzat pentru aceasta. Fariseii poruncesc să-L prindă pe Iisus, care este privit acum, în faţa sinedriului, **acuzativ**. Este acuzat omul, dar va fi incriminată şi doctrina, creştinismul însuşi, Cuvântul Său în tribulaţiile spaţial-istorice.

Acuzat de acea antichitate muribundă ce va sucomba chiar ascultându-L (şi asta începând cu Pilat -la care se simt îndoielile incipiente - şi cu soţia sa), întins apoi între Răsărit şi Apus, rupt în bucăţele tot mai mărunte, aproape la literă, ce se vor împrăştia pe toată faţa pământului, luat în derâdere odată cu zorii timpurilor moderne, arătat cu degetul ca morală a sclavilor, opium pentru popor, ca fundamentalist şi intolerant (El, care predica iertarea!) - se poate aluneca mai jos pe panta declinării?

Îndreptăţiţi suntem a nădăjdui că nu, că toate suferinţele au un liman. Şi speranţele noastre renasc, paroxistic, atunci când Tatăl cheamă din ceruri cu strigăt mare: "Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit!". Este **vocativul**, învierea Cuvântului, momentul restaurării în Sine, a revenirii la identitatea cu nominativul, după morfologia căderilor pământene. Noua stare simbolizează *vocaţia* Lui, întru Care fusese menit, darul de a învia sub *evocarea* energizantă a Tatălui, ca la rându-l să-l împărtăşească celor ce-L invocă.

Cu totul remarcabil este că, în rostirea dumnezeiască, orice cuvânt (dar mai ales Cuvântul), în perfecţiune formală, are două sensuri gramaticale:

- substantiv la vocativ (nearticulat, însă): "Cuvânt!", pronunţă Dumnezeu, şi astfel, prin fiinţa Logosului, substanţa, trupul Lui, e "strigată" în eternitate, făcută nemuritoare;

- sau verb imperativ la...persoana I: "(Eu) Cuvânt!".

Aparenta aberaţie gramaticală are o noimă, dacă ne gândim că numai Dumnezeu, întreită Persoană, poate să-şi poruncească Sieşi, să se cheme pe Sine, să dialogheze cu Sine.

Tot Noica sesizase ciudata deviaţie de la canoanele gramaticii, în suprema formulă "Eu sunt Cel ce sunt" (în loc de "Cel ce este"), prin care Dumnezeu Se defineşte lui Moise, deasupra oricărei expresii inteligibile raţiunii umane, deci formulabilă gramatical.

Într-adevăr, de-abia la nivelul suprarațional "greşelile de gramatică" ale lui Dumnezeu îşi arată caratele: pietre de poticnire întru cunoaşterea paradoxalei Lui făpturi.

Florea TIBERIAN

În imagine: Ştefan Orth, *Evangheliştii*

Claudio Mutti

"CĂPITANUL" ÎN ITALIA

(Legăturile lui Codreanu cu națiunea noastră)

D-l Claudio Mutti continuă să scrie, cu interes și competență, despre fenomenul legionar românesc. Articolul pe care-l publicăm mai jos – *Il "Capitano" in Italia. I rapporti fra Codreanu e la nostra Nazione* – a apărut în "Storia del XX secolo", Anul II, Nr. 12, aprilie 1996, pp. 37-40 (fiind o variantă a celui apărut în "Pagine libere", aprilie 1995, sub titlul *Codreanu e l'Italia*). Traducerea s-a efectuat în Redacție. Notele la care trimiterile se fac cu asterisc – date în subsol – aparțin Redacției noastre. Cele numerotate – grupate la sfârșit – sunt ale autorului.

În "Storia del XX secolo", articolul este precedat de următoarea dedicație: *"Nel ricordo della moglie Elena, alcuni episodi relativi al fondatore della leggendaria «Guardia di Ferro» romena e al suo legame con l'Italia"*; textul este însoțit de mai multe fotografii.

Menționăm că d-l C. Mutti a îngrijit de curând și un volum cuprinzând textele lui J. Evola privitoare la Mișcarea Legionară (Julius Evola, *La tragedia della Guardia di Ferro*, Fondazione "Julius Evola", Roma, 1996), în care este inclus și studiul *Evola e la Romania* (pp. 5-15). În măsura în care vom primi acceptul d-lui C. Mutti, vom publica treptat, în traducere românească, textele evoliene, în viitoarele numere ale "Punctelor Cardinale" (până la o posibilă apariție românească în volum).

R. C.

Cea dintâi legătură a lui Codreanu cu Italia se datorează unui fapt neobișnuit; ni l-a povestit văduva Căpitanului, Elena Codreanu *, pentru a ne arăta că soțul ei avea, adeseori, presentimente și intuiții surprinzătoare.

Era în 1927, când Căpitanul, aflat în apropiere de Grenoble **, a primit de veste că în România urmau să aibă loc alegeri parțiale; s-a hotărât atunci să răspundă invitației de a se reîntoarce în țară pentru a participa la alegeri, drept care a plecat imediat. Pentru a lua trenul care avea să-l ducă în România, trebuia să se oprească în Italia, la Milano. Aici, având înainte întreaga zi, și-a lăsat valiza la oficiul de bagaje al gării centrale și a plecat în oraș, în căutarea unei frizerii; însă acolo, când să plătească, a constatat că nu mai are portofelul, în care se aflau atât banii, cât și biletul de București. S-a dus la consulatul român (pe vremea aceea era unul și la Milano), dar i s-a refuzat orice ajutor. Întors la gară, s-a așezat să-și tragă sufletul, urmărind o vreme lucrul hamalilor. Deodată s-a ridicat și a pus mâna pe umărul unuia dintre aceștia, întrebându-l dacă nu cumva găsise un portofel. Tocmai omul acela, cu puțin timp înainte, găsise într-adevăr un portofel și-l depusese la poliția feroviară! Era chiar cel al lui Codreanu, astfel că și l-a putut recupera îndată! ***

Un alt episod neobișnuit li s-a întâmplat cătorva italieni care veniseră la București anume ca să-l întâlnească pe Căpitanul Gărzii de Fier. "Ziariști, probabil" – spunea văduva Căpitanului, cea care-și amintea că faptul se petrecuse prin primele luni ale anului 1938. Pe vremea aceea, Codreanu i-a primit pe Virgilio Lilli (care a scris apoi un lung articol pentru "La Lettura"), pe Virginio Gayda de la "Giornale d'Italia", pe Francesco Maratea de la "Messaggero" și pe Julius Evola, care a relatat convorbirea sa cu Căpitanul în mai multe cotidiene și periodice ****. (Nu și pe Montanelli, care, în ciuda portretului detaliat făcut Căpitanului în "Corriere", a ajuns la București numai după asasinarea lui Codreanu [1]). S-a întâmplat ca vizitatorii veniți din Italia să ajungă la Casa Verde într-o miercuri sau într-o vineri, adică într-una din cele două zile ale săptămânii în care legionarii țineau "post negru": se abțineau complet de la mâncare, băutură și fumat, până la apusul soarelui. Sau poate să fi fost într-o marți – altă zi în care Codreanu obișnuia să postească.

În orice caz, acesta i-a poftit în biroul său pe ziariști, până ce, spre seară, îi spune soției sale să pregătească masa: italienii aveau să-i fie oaspeți. Biata doamnă s-a cam speriat, fiindcă nu aveau decât o strachină cu fasole verde și nu prea vedea cum o să-i satisfacă pe toți. "Dar acei italieni – povestea amuzată văduva lui Codreanu – nu mai pridideau să-și manifeste entuziasmul pentru acel fel de mâncare și să laude cina!".

În aceeași perioadă, mai exact pe 21 februarie 1938, a fost făcut public proiectul noii constituții românești, ce prevedea dictatura personală a Regelui Carol II; atunci Corneliu Codreanu dizolvă partidul legionar "Totul pentru Țară" ***** și își anunță intenția de a pleca la Roma, unde ar fi urmat să se ocupe de ediția italiană a cărții sale.

Că această problemă îl preocupa pe Căpitanul Gărzii de Fier se confirmă și prin patru scrisori inedite, pe care el le-a scris, între 1937 și 1938, profesorului Leon Zopa, șeful "cuibului" legionar "Dacia", întemeiat la Roma în septembrie 1937. În prima dintre acestea, care poartă data de 19 noiembrie 1937, Codreanu le trasează militanților legionari rezidenți la Roma sarcina de a se îngriji de ediția italiană din *Testamentul lui Ion Moța*, ca și de propria lui carte, *Pentru legionari*. În ce privește Testamentul, pe lângă instrucțiuni precise privitoare la format, titlu, tiraj (10000 de exemplare) și difuzare parțial gratuită, Codreanu solicita o prefață a generalului Mario Sani sau a lui Eugenio Coselschi, care, scrie el, "l-au cunoscut pe Moța fie în România, fie la Congresul de la Montreux ******, și i-au apreciat valoarea intelectuală și caracterul" [2]. Indicații asemănătoare erau date și pentru ediția italiană din *Pentru legionari*; în privința prefeței, Codreanu notează: "Cartea nu are nevoie de prefață. Totuși mi-ar plăcea mult dacă această carte ar putea fi prefațată de fiul Ducelui Mussolini, cel care în fotografie (anexată scrisorii – n. C. Mutti) se află în dreapta tatălui său. Nu știu cum îl cheamă, dar, din poză, nutresc pentru el o mare simpatie". Era vorba de Bruno.

În a doua scrisoare, din 17 ianuarie 1938, Codreanu acceptă propunerea de a i se publica volumul de către Institutul "Europa Giovane", condus de Pietro Gorgolini, "un fascist din primul ceas, ce dedica activitatea Institutului difuzării valorilor fasciste în întreaga peninsulă și popularizării acelor străini care ar fi avut o oarecare importanță pentru mișcarea fascistă" [3]. Făgăduiește să trimită "câteva rânduri" pentru mensualul Institutului, "Naționalul", ca și suma de 800 de lire drept contribuție la tipărirea cărții, adăugând: "Nu cereți niciodată bani, favoruri etc. Deja am ajuns să fim tratați ******* – și pe bună dreptate – ca unii care umblă să cerșească pomeni și avantaje materiale. Legionarul trebuie să pună capăt acestui rușinos obicei". Și conchide: "La prefața solicitată nu țin cu orice preț. N-aș vrea să pricinuiesc cine știe ce încurcături politice, care s-ar putea naște de aici. Deci, dacă nu se poate, prefer o carte fără prefață. Dacă însă se poate: o prefață scurtă, militărească, fascistă. Nu un studiu". Din 27 ianuarie, datează un mesaj sintetic: "Vă rog să vă grăbiți în problema tipăririi cărții mele!". Ultima scrisoare e din 30 martie, patru zile după închiderea forțată a restaurantelor legionare și trimiterea de către Codreanu a scrisorii de protest care, peste puțină vreme, îi va atrage acuzația de ultragiu la adresa consilierului regal Iorga, apoi arestarea. ********

În acest moment de maximă tensiune, Căpitanul scrie: "Dragii mei, lucrați în regim de urgență la tipărirea cărții, căci e de trebuință. Comunicați în ce fază se află lucrul. Aici e în curs de desfășurare cea mai mare bătălie legionară. Nu vin la Roma. Plecarea mea, ca și autodizolvarea Partidului, reprezintă doar prima mutare din acest joc de șah. Vedeți, deci, să nu fie confuzie. Am văzut că în «Naționalul» am devenit deja «fost» și «ex» șef al Gărzii de Fier. Nu *ex*, ci actual și viitor! Cândva se spunea: «Garda moare, dar nu se predă!». Acum e altfel: «Garda de Fier nu moare și nu se predă! Garda de Fier învinge!»" [4].

Spre sfârșitul lui martie, prin urmare, Codreanu renunțase să se deplaseze la Roma. După cum mi-a relatat chiar Elena Codreanu, "Corneliu se hotărâse de plecare în Italia. Locuiam pe atunci la Casa Verde și într-o bună zi mi-a zis să pregătesc toate cele necesare pentru călătorie. Am umplut două valize și am rămas în așteptarea plecării spre Italia. Am așteptat, am așteptat... Dar el n-a mai adus vorba de plecare. Corneliu înțelesese că guvernul s-ar fi bucurat ca el să plece, pentru a putea distruge Mișcarea Legionară. Prin urmare, cum s-ar spune, eu nu vreau să fac ce vor ei! Așa că am rămas la Casa Verde".

Cum se știe, Corneliu Codreanu avea să fie asasinat, din ordinul lui Carol II, în noaptea de 29 spre 30 noiembrie 1938 (Noaptea Sfântului Andrei). Soția sa, Elena, a murit la București, 56 de ani mai târziu, în ziua de 18 septembrie 1994.

[1] Cf. Theodor Armon, *Stampa di Regime e Guardia di Ferro*, în "Il Mulino", Anul XXXIII, Nr. 2, martie-aprilie 1984, pp. 219-230; Omar Muti, *Quando Indro esaltava Codreanu*, în "L'Italia settimanale", 3 august 1994, pp. 51-52.

[2] *Testamento di Ion Motza* va ieși spre sfârșitul anului 1937, la Stab. Arti Grafiche F. Canella din Roma, cu o prefață a generalului Mario Sani (această primă ediție a fost reimprimată de Edizioni all'insegna del Veltro, Parma, 1984). Cu unele ajustări, impuse de modificarea situației politice din România, *Testamentul* a fost republicat chiar de gen. M. Sani, pe 13 februarie 1941, la S.A.C.E.N. Editrice din Roma.

[3] Michael A. Ledeen, *L'internazionale fascista*, Laterza, Bari, 1973, p. 189.

[4] În articolul publicat în "Corriere Padano" din 6 decembrie 1938, Evola va zice că volumul lui Codreanu este "recentissimamente uscito in italiano" (foarte recent apărut în italiană). Volumul, editat de S.A. Casa Editrice Nazionale (Roma-Torino) și tipărit la o tipografie din Via degli Scipioni, poartă titlul *Guardia di Ferro* și subtitlul *Per i legionari*, iar numele autorului e însoțit de calificativul "Capo della «Guardia di Ferro» in Romania". Pe copertă este indicată colecția politică "Europa Giovane". În interior, nici o prefață nu precede textul lui Codreanu.

---

* Născută Ilinoiu, cās. Codreanu, recās. Praporgescu. Interviul luat de d-l C. Mutti datează din 1992 și s-a publicat parțial în revista italiană "Orion" (decembrie 1994, pp. 46-48), de unde a fost retradus și-n "Puncte Cardinale" (februarie 1995, pp. 6-7).

** Intenționa să-și dea doctoratul în Drept.

*** "Îi alunecase, probabil, după ce pusese în el tichetul de bagaje și dăduse să-l bage la loc în buzunar... Vedeți dumneavoastră, pune mâna pe prima persoană care se nimerește și o întreabă: «Nați găsit cumva un portofel?», și dă tocmai peste cel care-l găsise! Iar asta în învălmășeala unei gări ca aceea..." (interviul menționat).

**** Una dintre relatări a apărut și în "Puncte Cardinale" (Anul IV, Nr. 7/43, iulie 1994, p. 9), tradusă de Nello Manzati (Ion Mânzatu) din "Civiltà" (Anul I,Nr. 2, sept.-oct. 1973).

***** Prin *Circulara* Nr. 148, din care citâm: "Suntem aruncați din raportul de drept în raportul de forță. Pe acesta însă, noi nu-l primim. Noi am înțeles să acționăm în cadrul legii, manifestându-ne credințele noastre. Lovitură de stat nu voim să dăm. Prin esența însăși a concepției noastre, noi suntem contra acestui sistem. Ea lovitura de stat înseamnează o atitudine de bruscare, de natură exterioară, pe când noi așteptăm biruința noastră de la desăvârșirea în sufletul națiunii a unui proces de perfecțiune omenească. Nu vom întrebuința aceste mijloace, pentru că tineretul de astăzi are prea adâncă înfiptă conștiința misiunii sale și a răspunderii sale pentru a face acte necugetate, care să transforme România într-o Spanie însângerată".

****** La Montreux (Elveția) a avut loc, în 1934, Congresul dreptei europene, organizat sub președinție italiană, cu participarea reprezentanților a 16 state. Intervenția lui Ionel Moța a făcut o deosebită impresie participanților.

******* Se referă la români în genere.

******** De fapt, a fost vorba de două scrisori: una din 22 februarie, adresată "consilierilor regali" din guvernul Patriarhului Miron Cristea ("...Actuala Constituție este o piatră de mormânt peste viața nației românești..."), alta din 26 martie, adresată personal lui N. Iorga ("...Dar din adâncul unui suflet lovit și nedreptățit, îți strig – și îți voi striga și din adâncul gropii: *ești un necinstit sufletește*, care ți-ai bătut joc pe nedrept de sufletele noastre nevinovate [...] Nu veți întâmpina nici Dvs., Domnule Profesor, nici ceilalți care v-ați asumat răspunderea unei nedrepte opresiuni, nu numai nici o violență, ci nici măcar vreo opunere [...] Dar, de acum și până voi închide ochii, Domnule Iorga, ba chiar și după aceea, te voi privi așa cum meriți"), aceasta din urmă întărită de un protest din 29 martie ("necavalerește", N. Iorga, în "Neamul Românesc", își publicase numai propriul răspuns la rândurile lui Codreanu, nu și textul căruia îi răspundea). Pe 30 martie, N. Iorga se adresează Parchetului, invocând "ultragiul" (mai cu seamă pentru cuvintele subliniate în citatul nostru). Este primul pas făcut de noul regim spre distrugerea lui Codreanu și a Mișcării sale.

O ECONOMIE DE "PIAȚETĂ"

Scumpirile continuă să vină în salturi; printre ele creşterile de preţuri se strecoară tiptil. Şi, deşi provin din cauze diferite, primele având la origine lăcomia şi tembelismul aparatului de stat, celelalte rapacitatea şi neomenia sectorului particular, ambele una sunt. Oricum şi-ar face simţită prezenţa, zgomotos sau discret, amândouă micşorează pâinea, şi aşa mică, de pe masa românului. Dacă muncitorul, după o zi de muncă, într-o vară caniculară, nu-şi poate permite o sticlă de bere fără teama de a-şi lăsa familia fără pâine, dacă o mamă, cu copilul de mână, nu-i poate lua o îngheţată pentru că nu-i ajung banii să ia şi zarzavat pentru ciorbă, înseamnă că toată măsluiala de cifre şi procente, produsă pentru uzul extern al guvernului în funcţiune, nu este decât un exerciţiu de cinism, inutil şi ridicol.

Oricare ar fi punctul de vedere al parlamentarilor, ministeriabililor, directorilor de opinie, omul simplu simte, pe pielea lui, că situaţia economiei e una rea. Cei interesaţi de statistici pot urmări, din datele ce se publică, continua depreciere a monedei naţionale, în raport cu celelalte valute; pot să constate, şi chiar să prevadă, nerealizările bugetului, datorate unor "oameni de afaceri" ca Iskandarani, Gigi Kent şi alţii, care abat spre conturile lor sute şi mii de miliarde de lei ce s-ar fi cuvenit statului; pot lua cunoştinţă de creşterea, trecută sub tăcere, a datoriei publice sau a celei externe, de deficitul la zi al balanţei comerciale, etc.

Toate acestea reies, riguros şi nemilos, din calcule care, deşi arată dimensiunile dezastrului, nu-l cuprind în totalitate. Căci, mai presus de cifre, mai elocvent decât bilanţurile contabile, încruntarea de pe chipurile oamenilor arată ce e-n sufletul lor: dezgust, neîncredere, teamă. Cauza? Prăpastia dintre conducători şi conduşi. La ea s-a ajuns prin nepăsarea primilor pentru viitor şi trecut, prin ruşinea celor din urmă pentru ce se întâmplă în prezent şi pentru că au putut fi - şi sunt - reprezentaţi de astfel de "aleşi".

Cum poate fi vorba de încredere reciprocă atunci când de-o parte se află politicianismul, dorinţa de îmbogăţire prin orice mijloace, veleitarismul, iar de cealaltă parte se găseşte conştiinţa stării jalnice în care a fost adusă ţara, de la străzi până la instituţii, insatisfacţia dată de munca insuficient retribuită, teama de viitorul incert, dacă nu sumbru. Nevoia de Bine, de Frumos şi de Adevăr se află, sădită de Dumnezeu, în sufletul omului. De nimic n-a însetat mai mult omul de rând ca de dreptate. Dar cui să se adreseze cel ce n-are "proptele" şi "pile"? Ion Stoica, "realizatorul" Caritasului, cel care a furat banii naivilor dintr-o bună parte de ţară, e pus în libertate, iar ziariştii care au dezvăluit hoţiile şi matrapazlâcurile sunt condamnaţi şi vor face, probabil, puşcărie. Cui să te adresezi când eşti agresat? Acestei justiţii? Slujitorilor ei inamovibili?

Stalinismul a fost denunţat, "economia mondială socialistă" s-a prăbuşit, dictatorii şi encavedeurile lor s-au dizolvat (camuflat) fără urmă. Dar suspiciunea a rămas intactă, înfloritoare. Cei ce nu pot muri, suportă. Şi neîncrederea generalizată roade, paralizează, ţine în loc. Trecerea de la "economia socialistă" la o alta, în care să opereze legile pieţei, nu s-a realizat. Calea "originală", imaginată de dl. Iliescu şi consilierii săi, tradusă în viaţă de guvern, seamănă, ciudat, cu drumul parcurs de Moise, împreună cu poporul său, prin pustiu, cu diferenţa că, la noi, doar unii sunt cu mana, celorlalţi rămânându-le, la discreţie, pustiul...

"De ce-o fi aşa?", se-ntreabă românul. De ce, aplicând legile pieţii, economia occidentală e prosperă şi stabilă, iar a noastră e săracă şi cu sincope? Când nu e criză de hârtie, e penurie de motorină, iar ce se întâmplă în sectorul bancar şi al fondurilor mutuale e de groaza lumii! După experienţa "Caritas", se poate afirma că s-au creat şi bănci doar cu scopul de a-i îmbogăţi pe hoţi ("noua clasă"), instituţii financiare create prin minciunizare socialist-capitalistă, cu falimentul gata planificat. Fenomenul însă nu se opreşte la băncile de la început proiectate pentru a fi zgâlţâite de vântul sălbatic al capitalismului. Cazul Băncii Române pentru Dezvoltare, o instituţie solidă, căreia firma americană în rating bancar THOMSON BANKWATH-BREE i-a acordat un calificativ foarte bun, se trezeşte "lucrată" pe dinăuntru. Sigur că nu este exclus să fie, aşa cum afirmă dl. Marian Crişan, director al băncii, "un furt izolat şi stopat", dar românul, deshidratat de preumblarea de patruzeci de ani prin pustiul comunismului, iar acum secat şi la inimă de orbecăiala prin labirintul secetos al "tranziţiei", nu poate să creadă că e treabă curată, nu-şi poate reprima întrebarea: "Cine nu vrea ca în România să se instituie şi să funcţioneze un sistem bancar eficient, fără de care o economie normală nu e posibilă?".

În lumea băncilor se foloseşte curent un termen: "bonitate". El desemnează, măsoară, credibilitatea pe piaţă. Domnul Mugur Isărescu îl defineşte ca: "Încrederea pe care o inspiră o persoană fizică sau juridică..." (*În zgomotul Bursei*, Editura Albatros, 1982, pag.200).

Sondajele de opinie indică, pentru guvernul ţării, în fruntea căruia se află un economist, o cotă foarte scăzută de astfel de încredere. Cu aşa o "bonitate" nici un agent economic n-ar reuşi să obţină credite, fără garanţii suplimentare. Cel puţin până acum, aceşti conducători au fost mereu aleşi; în nişte alegeri suspect de libere...

*

Economia mondială continuă să se dezvolte. E din ce în ce mai amplă, mai interconectată, mai complexă (interdependentă) şi ca atare mai greu de dirijat de la centru. Cine continuă să creadă altfel, să revadă rezultatele experimenului socialist. Cu toate dificultăţile ei, sunt destui oameni care i-au deprins, în suficientă măsură, rigorile, legile, conjuncturile, periodicele şi aleatoarele perturbaţii, pentru ca să o stăpânească, s-o conducă, obţinând rezultate notabile, măsurate în dividende. Dacă cineva, angrenat în acest domeniu, nu e în măsură să obţină rezultatele cerute, e înlocuit cu alt manager; e regula jocului. La noi, nimeni dintre cei investiţi cu putere nu pare să observe situaţia, ajunsă insuportabilă, a marii mase de cetăţeni: săraci, pensionari, şomeri. Ani de zile, activiştii ne-au explicat că starea precară a vieţii de la noi, privaţiunile la care este supusă "clasa muncitoare" au drept cauză efortul făcut pentru trecerea de la capitalism la socialism. Acum au apărut specialişti de invers: "Tranziţia de la socialism la economia de piaţă cere sacrificii, etc., etc..." Aceiaşi oameni, acelaşi limbaj, schimbându-se doar tonul; în locul celui voluntarist, ceauşist, au adoptat altul mai plângăreţ, mai "măi, dragă".

Realizatorul acestui nou tip de economie, penibilă, caracterizată prin cei trei F (frig, foame, faliment), este cuadrupetul de aur al preşedintelui. Unul dintre aceşti "patru cavaleri ai apocalipsului" economic românesc, Mircea (ceilalţi sunt: Mişu, Florin şi Nicolae), se plânge, pe unde poate, că e neînţeles. Iată ce scrie, sub semnătură proprie: "Senzaţia principală e că eşti tratat aprioric ca un duşman, ca un hoţ, ca un incompetent. Eu n-am furat niciodată nimic, am un geamantan de diplome"... ("Adevărul", nr.1807, 2 martie 1996). E de-a dreptul înduioşător! Să nu-i fi trecut prin minte dlui. ministru că geamantanul cu diplome nu ţine nimănui de foame şi că de la "savanta de renume mondial" (şi ea ahtiată după astfel de hârtii) cuvântul are şi o conotaţie peiorativă? Să nu-i fi atras nimeni atenţia că s-ar putea să rămână în istorie sub numele de "ministrul paraginii"? Pentru că realitatea e foarte aproape de aceea pe care o scrie Ion Drăgănoiu în "România Liberă" din 1 august 1996: "...în România închisoarea săracilor e însăşi ţara..."

*

În vara anului 1990, după primele "alegeri libere", întristat de rezultatele scrutinului, m-am aflat, la un moment dat, faţă în faţă cu trei oameni tineri, care îşi manifestau bucuria că au câştigat şi că în noile condiţii "de libertate" vor putea să construiască o economie de piaţă, eficientă. Ar fi fost un efort prea mare, probabil inutil, ca să le arăt cât de mult se înşelau, luând lucrurile în uşor. Ca să le mai tai din puerila exuberanţă, i-am întrebat, neutru, dacă au cunoştinţele necesare pentru realizarea unei atari întreprinderi. S-au arătat miraţi, jigniţi chiar; toţi aveau studii superioare, deci... Atunci am pus chestiunea mai precis, i-am întrebat un lucru elementar, dacă ştiu ce-i aceea o cambie. Au ridicat din umeri. Unul singur pretindea că a auzit termenul, dar că nu ştie la ce se referă. Reproduc discuţia ce a urmat:

- În acest caz, sunt nevoit să vă atrag atenţia că scopul ce vi-l propuneţi nu poate fi obţinut prin, chiar repetate, încercări de amatori, el presupune solide cunoştinţe, practică economică, dar nici astea nu sunt suficiente. Ca totdeauna când trebuie atins un nou stadiu, e nevoie de ceva mai mult: invenţie, inspiraţie şi, de ce nu, geniu. Cine îşi asumă o astfel de răspundere afirmă, implicit, că le are. Cunoaşteţi căile, metodele prin care se poate realiza ţelul propus? Ştiţi, într-adevăr, de la rigoare la finalitate, care sunt exigenţele unei economii libere, de piaţă?

Ne-am uitat unii la alţii. Eu la ei, sincer, fără ironie.

- Normal, nu ştim noi acuma tot... dar ne punem la punct pe parcurs, învăţăm, suntem tineri, avem timp.

- Când ajungem la concret, vedem. De la caz la caz, ne orientăm...

Interveni şi al treilea:

- Chiar dacă n-o să reuşim dintr-o dată, dacă n-o să iasă de la început o economie de piaţă mare, va ieşi una mai mică, o dibuim noi. N-o fi de piaţă, o să fie de piaţetă; merge! Şi de n-o fi chiar liberă, să fie măcar libertină...

Şi toţi trei au râs. Eu nu; erau multe pe care le ştiam încă de atunci. Trecerea timpului n-a făcut decât să-mi mărească circumspecţia. Căci, dacă balanţa comercială e mereu deficitară, dacă venituri de sute şi mii de miliarde dispar în conturile mafioţilor, ce se sustrag de la plata taxelor vamale, văduvind, cu sumele acestea, bugetul statului, dacă industriile nerentabile sunt, în continuare, menţinute ca "să producă" pierderi, e logic că visteria statului nu poate fi decât goală. Mai ştiu că nivelul de viaţă al slujitorilor regimului trebuie menţinut măcar, altfel se deteriorează "conştiinţa de clasă". Ştiu, deci, că cineva trebuie să plătească şi acest "cineva" nu poate fi decât mereu storsul şi oropsitul cetăţean de rând. Cei care plătesc vor plăti şi mai mult, cei storşi vor fi storşi şi mai tare.

*

Revista "Capital", nr. 27, din 11 iulie curent, publică un sugestiv documentar despre fiscalitatea în ţările Europei Centrale şi de Est, care este edificator. Din acesta se poate constata că, în timp ce bulgarul, cehul, polonezul dau, ca impozit, un sfert din salariul lor de bază, românului îi rămâne, după impozitare, doar cu puţin peste jumătate: 52,6%.

Lucrurile, cu regret, s-au desfăşurat aşa cum m-am temut. S-au adeverit, din păcate, şi cuvintele spuse în glumă de tinerelul ce din studiile lui marxiste voia să scoată o economie de piaţă, dar mai mică, mai modestă, pe măsura noastră cea puţintică, dar băşcălioasă. Neavând nici dorinţa, nici resursele intelectuale şi nici deprinderea de a lucra bine şi cinstit, urmaşii lui Ceauşescu într-ale conducerii nu şi-au propus, decât de ochii lumii, să facă o economie modernă; în realitate, au lucrat cu sârg la confecţionarea unei şmecherii de piaţă prin care fostele "bunuri ale întregului popor" să fie transferate în conturi personale. Restul e doar o schiţă caricaturală, o economie "de piaţetă", pentru gazeta de perete prezentată F.M.I, Băncii Mondiale şi altor organizaţii financiare internaţionale. Toţi aceştia par a se face că nu observă. De ce oare? De aici gândul că mai periculoasă decât tâlhăria este conivenţa tâlharilor.

Constantin IORGULESCU

6 DIN 49

1989. Într-o frumoasă seară de la sfârşitul lunii decembrie, Mobutu Georgescu, copilul unui vecin, mi-a făcut o vizită, în speranţa că se va alege cu ceva mărunţişuri. Adevărat, Crăciunul trecuse, dar în acel an am fost cu toţii cam ocupaţi de Crăciun, căci se zvonise că ar fi fost împuşcate două personalităţi, zvon parţial confirmat ulterior. Oricum, Mobutu mi-a făcut o vizită, după cum am mai arătat, plin de speranţe. Constatând că mă comport ca în economia de piaţă şi că nu-i dau nimic (nu ştiam noi ce-i aceea economie de piaţă, dar aşa mă comportam eu încă de pe atunci), micul meu vecin socoti util să încălzească atmosfera printr-o conversaţie:

- Domnu Ioan, a zis la televizor nişte oameni îmbrăcaţi în pulovăr să ne adunăm câte două sute cincizeci şi să facem pluripartite...

Nu prea pun eu multă bază în ce debitează copiii, aşa că eram oarecum neîncrezător:

- Dar cine erau acei oameni în pulover?

- Nu ştiu cum le zice, da-s ăia care au făcut Revoluţia!

Replica mi-a fost dată pe un ton antifonic, alăturând o nedisimulată mândrie unui disimulat dispreţ ce viza ignoranţa mea. E uluitor ce paletă de sentimente poate cuprinde sufletul unui copil care, fie vorba între noi, nici măcar nu este prea dotat.

I-am oferit ceva lui Mobutu, până la urmă, ca să scap de el. În schimb, n-am mai scăpat de gândul la pluripartitele alea. Mai ales, nu pricepeam de ce trebuie ca necunoscuţi, în pulover sau frac, să ne dea nouă temă de casă sau de stradă (după cum observaţi, mi-am dat seama încă de atunci că fiecare îşi va încropi pluripartitul în funcţie de spaţiu şi de propria-i fire).

Domnul Georgescu, tatăl tânărului Mobutu, a ţinut,în zilele următoare, să mă lumineze. Intrasem deja în ianuarie 1990.

- Domnule Ioan, matale îţi faci un partid! (Sublinie articolul nehotărât "un"). Eu îmi fac altul, Gigi, altul, şi toate astea la un loc generează pluripartidismul! (Domnul Georgescu pronunţa termenul diferit faţă de fiul său).

- Bun, asta am înţeles - am replicat, măcar că nu înţelegeam mare lucru. Dar cui folosesc toate partidele astea?

Cum tăceam încurcat, a hotărât să mă ajute printr-o întrebare:

- Cum cui? Nouă, tuturor, poporului! Câte partide am avut noi până acum?

- Unul - am zis, bucuros că ştiu răspunsul.

- Ei, şi a fost bine?

- Nu.

- Atunci?...

Expresia Domnului Georgescu arăta mulţumirea celui care a reuşit să lămurească un prost. O asemenea roşeaţă de jeleu de coacăze mai văzusem pe chipul său doar în ziua în care îl învăţase pe Mobutu cât fac 7x8 (parcă 56).

Gândeam că aşteaptă un răspuns:

- Atunci, cred că cel mai bine ar fi aşa: dacă până acum am avut parte de un partid prost şi a mers rău, să-l înlocuim cu o conducere bună şi va fi bine...

Domnul Georgescu îşi ascunse o uşoară iritare sub un zâmbet îngăduitor şi se pregăti să-mi explice pe larg cum stă problema:

- Nu ai de unde să scoţi o conducere bună! În astfel de organizaţii se înghesuie în primul rând hoţii, derbedeii, incompetenţii, pe scurt, toată fauna lăsată să mişune pe pământ. Dacă vor mai intra, din greşeală, şi oameni serioşi în asemenea grupări, aceştia, fiind în minoritate, vor fi cu uşurinţă neutralizaţi. Astfel că orice partid va fi unul prost. Dar existând mai multe, oricând vom fi nemulţumiţi de un partid, îl vom putea schimba cu un alt partid prost, sancţionând astfel pe primul, urmând ca tot la fel să-l sancţionăm şi pe următorul, după o vreme. În afară de asta, e nevoie de mai multe grupări, căci există felurite doctrine politice. Chiar dacă majoritatea membrilor unui partid nu crede în nimic, tot e necesar ca gruparea să se definească.

Apoi, partidele vor alcătui programe politice şi le vor face publice prin felurite mijloace audio-video şi, în funcţie de aceste programe sau de toane, oamenii vor decide, prin vot, care partid să conducă ţara pentru o anumită perioadă. Bineînţeles, orice partid ajuns la putere, indiferent de numele său ori de programul afişat, va face ceea ce îi vor dicta marile puteri, chiar dacă unele mari puteri sunt, în aparenţă, mici...

Apoi, interlocutorul m-a lămurit ce înseamnă parlament, sistem bicameral, circumscripţie electorală, tehnica votării, ba chiar şi care este diferenţa dintre alegerile locale şi cele generale, sau dintre prezidenţiale şi parlamentare. Era cu totul uimitor să asculţi un om atât de bine informat, într-o perioadă când mai toţi bâjbâiam în necunoscut. Aşa că încheierea Domnului Georgescu nu m-a prea surprins:

- Vezi, dacă eşti ignorant şi semidoct?...

Sincer vorbind, mi-aş dori să fiu semidoct, dar ca să ajung astfel mi-ar fi necesare eforturi mult prea mari pentru vârsta mea.

Răvăşit de atâtea noutăţi, mi-a trebuit mult timp ca să le pun într-o oarecare ordine. Totuşi, chiar aşa milidoct cum mă aflu, cred că, până la urmă, am ajuns la unele concluzii de bun-simţ sau, în orice caz, eficiente. Eram emoţionat, căci pregustam, în sinea mea, recunoştinţa Ţării...

Mărturisesc, sistemul electoral pe care l-am imaginat stă în primul rând sub semnul pragmatismului. Apoi, nici nu mai e întru totul electoral, dar, după cum se va vedea, rezultatul nu se modifică cu nimic.

În primul rând, am contopit alegerile locale cu cele generale, urmărind să elimin astfel cheltuielile de prisos. În acelaşi scop, am stabilit ca rezultatul alegerilor să fie decis într-un singur tur de scrutin. Astfel se vor economisi, la fiecare quadrenal (un cincinal mai scurt cu un an), 40 de miliarde lei (am luat în calcul şi inflaţia probabilă pe următoarele quadrenale).

Legislativul l-am redus la o organizare unicamerală, fiecare judeţ al ţării urmând să trimită un singur parlamentar, primul clasat în zona respectivă. La fel, am redus numărul consilierilor locali la trei, ştiind că "toate lucrurile bune sunt trei". Se vor realiza economii de 850 miliarde lei per quadrenal.

Ţinând cont că programele politice nu au nici o importanţă şi că cetăţenilor le e tot una dacă sunt conduşi de la Moscova şi Washington sau de la Washington şi Moscova, am mers cu planul meu mai departe. Vom scuti poporul de efortul de a mai vota, înfiinţând o urnă, în care se vor introduce, în bile metalice (ca să reziste şi la alegerile viitoare), numele partidelor înscrise în competiţie. Partidul extras din urnă îşi va mai trimite un reprezentant în legislativ (pentru consiliile locale se mai efectuează două extrageri). Se va proceda identic pentru fiecare judeţ, folosindu-se, evident, o singură urnă centrală, extragerea fiind televizată. În ce priveşte alegerile prezidenţiale, se va renunţa la listele de semnături pentru susţinerea candidaturii, fiind mai economică introducerea unor bile în plus, decât o întreagă armată purtând sumedenie de tabele asupra sa. Aplicând toate aceste măsuri, vom economisi încă 110 miliarde de lei.

Însumând, rezultă un beneficiu de o mie de miliarde de lei la fiecare quadrenal. Aceşti bani ar putea fi investiţi, ceea ce ar însemna că i-am economisit degeaba, sau s-ar putea împărţi poporului, acţiune cu mult mai utilă, căci cu ceva trebuie să se aleagă şi bietul elector. De la sine înţeles, banii se vor împărţi doar cetăţenilor cu drept de vot (aproximativ zece milioane). Astfel, la fiecare patru ani, electorul ar beneficia de o sută de mii de lei, bani cu care va chefui în ziua alegerilor, în timp de Televiziunea va prezenta, pentru fiecare judeţ, extragerile din urnă. Am omis economiile la hârtie, vopsele, pânză, lemn, etc., materii cărora le vom găsi alte utilizări, în folosul obştii.

Desigur, nu am pretenţia de a fi creat un sistem perfect. Tocmai de aceea simt nevoia să mă adresez unor oameni inteligenţi. Cu Domnul Georgescu, devenit membru marcant al unui puternic partid politic (de stânga, fireşte, ca orice partid), nu am putut colabora. De când i-am expus planul meu, îl întâlnesc mult mai rar. Uneori, am chiar impresia că mă ocoleşte.

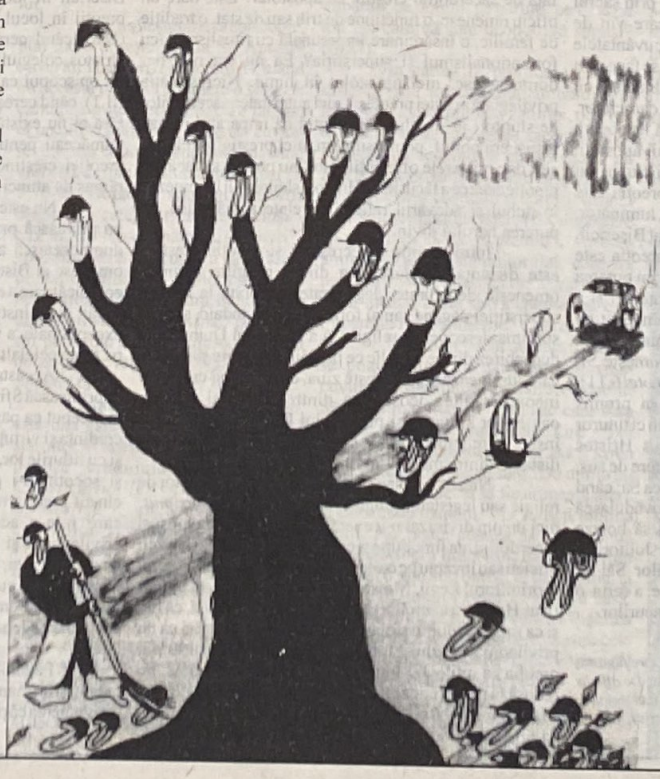

IOAN USCA

SFINȚENIA ȘI RĂSPUNDERILE PREOȚIEI

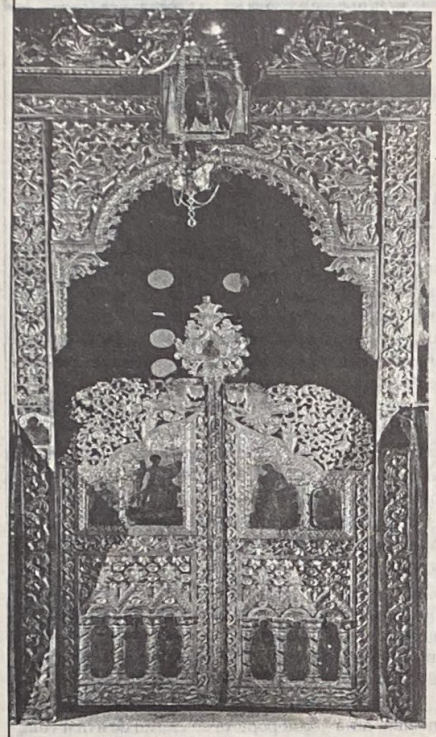

Teodor M. Popescu (1893-1973) a fost unul dintre cei mai importanți teologi români ai acestui secol. A făcut studii teologice la București, Athena, Leipzig și Paris. Nehirotonit, a funcționat ca profesor la Chișinău și București. În anii războiului a fost decan al Facultății de Teologie din București. Între 1959 și 1964 a fost vârât în închisoare de regimul comunist (după ce încă din 1948 fusese îndepărtat de la catedră).

A avut o bogată activitate publicistică, în cea mai mare parte risipită prin periodicele vremii. Dintre lucrările sale mai cunoscute (apărute în volume sau broșuri) menționăm: *Divin și uman la vechii istorici bisericești* (1924), *Istoria creștinismului ca istorie a culturii* (1926), *Rolul istoriei în înțelegerea creștinismului* (1927), *Teologia ca știință* (1937), *Anticreștinismul comunist* (1942). A fost coautor al manualului de *Istorie bisericească universală* (2 vol. -1956). Operă sa este astăzi în curs de reeditare. În 1995, la Editura "Credința Noastră" din București (Colecția "Tezaur Ortodox"), i-a apărut volumul *Biserica mărturisitoare*, culegere de studii și articole (mai ales pe tema raporturilor dintre Ortodoxie și Catolicism) realizată de Pr. Ilie Georgescu, cu un Cuvânt înainte de I.P.S. Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Clujului.

În 1996, la Hallandale (Florida, S.U.A), d-l Traian Golea, neobositul editor de carte național-creștină, i-a scos, într-o broșură, studiul pe care-l reproducem și noi mai jos: "Sfințenia și răspunderile preoției" (datând din 1952). În acest Număr dăm prima parte a studiului, cealaltă urmând să apară în Numărul dublu pe septembrie-octombrie. Am renunțat, din motive de spațiu, la câteva pasaje oarecum redundante.

Intenționăm, în Numerele următoare, să republicăm și *Anticreștinismul comunist* - una dintre cele mai necruțătoare deconspirări (dinspre tabăra teologilor ortodocși) a flagelului roșu ce ne amenință țara.

R.C.

...Facem în cele ce urmează câteva considerațiuni asupra sfințeniei și răspunderilor preoției, sperând că dreptul de a le face nu va fi contestat celui care le semnează, pentru calitatea lui de mirean. Socotesc chiar că este necesar ca preotul să cunoască părerea, sentimentul, deziderateele credincioșilor despre lucrul său, fie părerea lor bună sau rea, întemeiată sau neîntemeiată.

În această calitate de credincios, observator și cunoscător de aproape al vieții bisericești și al activității preoțești, comunic în paginile ce urmează câteva gânduri - în parte constatări, în parte dorințe - privind înalta și sacra misiune preoțească.[...]

Elogiul preoției l-au făcut unii mari Părinți bisericești, în scrieri pastorale cunoscute [1]; se face în tratate teologice și în cărțile de slujbă, se face mai ales în cuvintele cele de la începutul Bisericii, ale Mântuitorului și ale Sf. Apostoli.[...]

Elogiul preoției se face continuu, prin sacrul ei oficiu, prin puterea și chemarea ei, care vin de dincolo de om, prin necesitatea și prin binecuvântatele ei efecte în viața noastră religioasă-morală; se face prin esența ei dumnezeiască, prin consubstanțialitatea ei cu Biserica, cu sfânta instituție a mântuirii oamenilor, prin afinitatea și prin legătura ei directă cu opera marelui Preot Iisus Hristos și a sfinților Lui apostoli, primii Lui slujitori. Biserica este opera și trupul lui Iisus Hristos în lume, între noi, în noi; preoția este organul prin care se face actual, activ, simțit, luminător, sfințitor și roditor harul dumnezeiesc acordat Bisericii. Preotul săvârșește lucrul lui Dumnezeu; preoția este acest lucru al lui Dumnezeu săvârșit de om cu puterea lui Dumnezeu, este prezență a voii, a sfințeniei și a puterii dumnezeiești între noi, prin omul învestit cu harul lui Dumnezeu. Preotul este astfel împuternicitul lui Dumnezeu față de noi, este - cum îl numește Sf. Apostol Pavel - "omul lui Dumnezeu" (*I Timotei* 6,11).

Când Iisus Hristos Mântuitorul a promis asistența Sa sfinților apostoli, a promis-o prin ei tuturor slujitorilor Săi în Biserica Sa; când Iisus Hristos Mântuitorul a întărit pe Apostolii Săi cu putere de sus, a întărit prin ei pe toți slujitorii Săi în Biserica Sa; când Iisus Hristos a trimis pe Ucenicii Săi să propovăduiască în toată lumea cuvântul Lui, să învețe și să boteze popoarele, a dat prin ei acest mandat tuturor slujitorilor Săi; când Iisus Hristos a cerut Apostolilor Săi să săvârșească Sfânta Cină a jertfei euharistice, a cerut-o tuturor slujitorilor Săi, până la sfârșitul veacurilor.

Preoția este prelungirea și perpetuarea misiunii sfinților apostoli în lume, este un mandat încredințat de Mântuitorul slujitorilor Săi din toate timpurile. Mai mult, preoția este într-un fel continuarea de către oameni a slujirii lui Iisus Hristos Însuși, pentru mântuirea lumii. Preoția este lucrare din lucrarea lui Hristos, putere din puterea lui Hristos, cuvânt din cuvântul lui Hristos, chemare din chemarea lui Hristos. Ca misiune și putere de la Hristos, preoția este un miracol permanent în sânul Bisericii.

Preoția s-a bucurat de cinste în toate timpurile și în toate religiile. Popoarele păgâne - culte sau inculte - au respectat în preoții lor - în chipul lor superstițios - pe inițiații în tainele cerului, sacrificatorii, îmblânzitorii zeilor, uneori o castă sau o categorie deosebită de ceilalți oameni. Poporul iudeu a respectat în preoții săi pe împlinitorii rânduielilor Legii pentru slujirea lui Dumnezeu și pentru iertarea poporului; ei formau în sânul lui un trib aparte (Levi), iar faptul că jertfele nu se puteau aduce decât la templul unic din Ierusalim, creștea prestigiul locului și al oficiului lor.

Dar ce însemna preoția veche, chiar cea iudaică, față de sacerdoțiul creștin, ca apostolat? Este oare un oficiu omenesc, o funcțiune de trib sau de stat, o tradiție de familie, o însărcinare împreunată cu ritualismul, cu formalismul și superstiția? Ea nu era nici har dumnezeiesc, nici apostolat în lume. Nici situația privilegiată a castei preoțești, nici autoritatea sacerdoților de slujitori ai statului, nici faptul că împăratul roman însuși era pontif, pontif suprem, nici prestigiul religios ce-l dau misterele oficianților lor, nu puteau să facă din preoție ceea ce a făcut Iisus Hristos: slujirea lui Dumnezeu în duhul și adevărul religiei revelate a mântuirii, cu puterea harului divin.

Între preoția antecreștină și preoția creștină este distanța și deosebirea dintre religiile naturale omenești, denaturate, degenerate, coborâte la nivelul superstiției păgâne sau al formalismului iudaic, și între sublima descoperire religioasă a Fiului lui Dumnezeu, deosebirea dintre o făclie ce pâlpâie în noapte și soarele care luminează și încălzește ziua, cu putere și cu efecte incomparabile: deosebirea dintre lucrul și puterea oamenilor și lucrul și puterea lui Dumnezeu, dintre o însărcinare omenească și o misiune dumnezeiască, distanța dintre magie sau rit și o taină sfântă.

Nici un zeu sau semizeu, nici un întemeietor de religie sau legislator religios, nici un *pontifex maximus*, nici un om divinizat n-a exercitat și n-a pilduit el însuși sacerdoțiul, ca funcțiune și ca misiune spirituală. Nu zeii oficiau sau învățau pe oameni preoția, nici măcar profetul și primitorul Legii, Moise, nu era el însuși preot. Singur Iisus Hristos a exercitat preoția, preoția cea nouă, ca har și ca misiune dumnezeiască, preoția ca un drept și ca un privilegiu al Fiului lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, preoția ca mijlocire între Dumnezeu și credincioși, nu redusă la rit, nici doar la o anumită învățătură, ci preoția ca sfânt apostolat și slujire de la Dumnezeu la credincioși, ca mijloc al mântuirii credincioșilor din încredințarea lui Dumnezeu și cu harul lui Dumnezeu.

Preoția creștină vine din preoția lui Iisus Hristos, face urmare preoției lui Iisus Hristos, este un atribut al lui Iisus Hristos, trecut de Hristos și asupra slujitorilor Lui: este slujire din slujirea dumnezeiască a lui Iisus Hristos. Așa au înțeles-o, cunoscut-o și prețuit-o creștinii dintru început.

Când sfinții apostoli cereau credincioșilor din Ierusalim să aleagă "șapte bărbați cu nume bun, plini de Duhul Sfânt și de înțelepciune" și-i întăreau cu punerea mâinilor și cu rugăciuni (*Fapte* 6,3,6); când hirotoneau preoți la fiecare Biserică, rugându-se pentru aceasta cu postire (*Fapte* 14,23); când socoteau pe episcopi "puși de Duhul Sfânt" ca să păstorească Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu sângele Său (*Fapte* 20,32), ei transmiteau chemarea și puterea slujirii lui Hristos.

Când Sf. Clement Romanul deosebește pe cleric de "omul lumesc", când Sf. Ignațiu al Antiohiei cere creștinilor să se supună episcopului ca harului lui Dumnezeu, iar presbiterului ca Legii lui Hristos (*Magnezieni* II,2), învățându-i că episcopul stă în fruntea Bisericii în locul sau în chipul lui Dumnezeu, iar preoții în locul sau în chipul colegiului apostolilor (II,6), când cere să fie respectați diaconii ca Iisus Hristos, colegiul preoțesc ca o adunare a lui Dumnezeu, iar episcopul ca unul care e chipul Tatălui (*Tralieni* III,1), când cereau să nu se facă nimic fără clerici, căci fără ei nu există Biserică (III,7), Clement și Ignațiu tălmăceau pentru creștini cinstea și tâlcul sacru al preoției creștine, așa cum în Biserica Ortodoxă au rămas de atunci până azi.

Nu este părinte sau scriitor bisericesc care să nu privească preoția la înaltul ei nivel de funcțiune dumnezeiască a Bisericii, de animatoare a trupului omenesc al Bisericii, de călăuză, de putere și lumină conducătoare a ei. Sf. Ioan Gură de Aur îndeosebi, care a trăit și a cinstit preoția cu o conștiință și vrednicie excepționale, a văzut în ea o demnitate care le întrece pe toate celelalte, chiar și slujirea îngerilor în ceruri.

Aceasta fiind cinstea preoției, creștinii, ținând să primească Sfintele Taine din mâini curate, au ales de la început ca păstori pe oamenii cei mai vrednici prin credința și virtuțile lor, i-au deosebit de ei, cu respectul și cu titlurile lor, știindu-i investiți cu har dumnezeiesc și socotindu-i părinții lor duhovnicești, Biserica a cinstit preoția nu numai în respectul și drepturile pe care i le-a acordat, nu numai în onoruri și în privilegii, ci și în condițiile, cerințele și datoriile ce a pus asupra ei, precum și în severitatea și sancțiunile excepționale cu care a tratat-o din punct de vedere disciplinar. Pentru aceleași păcate, canoanele prevăd de regulă pedepse mai grave pentru clerici decât pentru laici.

Păgânii înșiși au cunoscut importanța clerului creștin și au manifestat în felul lor brutal, de prigonitori, convingerea că păstorii creștini sunt temeiul organizației

☞

1. Sf. Grigore de Nazianz, *Cuvânt II Apologetic despre fuga sa*; Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre Preoție*; Sf. Ambrozie, *De officiis ministrorum*; Sf. Grigorie cel Mare (Dialogul), *Liber regulae pastoralis*. Eustațiu al Tesalonicului (sec. XII), a scris *Către cei care se supără că preotul este numit părinte*.

bisericeşti, urmărindu-i pe ei cu preferinţă, sau uneori în mod exclusiv (ca Maximin Tracul). Împăraţii creştini au arătat respectul lor faţă de cler nu numai prin tot felul de mărturii de cinste, prin ajutoare, drepturi şi unele privilegii, ci şi prin dorinţa lor de a se bucura ei înşişi, în Biserică, de unele onoruri şi titluri preoţeşti, ca şi prin supunerea lor puterii şi disciplinei bisericeşti. Constantin cel Mare socotea o cinste a se numi "episcop pentru cele dinafară" ale Bisericii, iar Justinian socotea slujba şi puterea imperială o supremă demnitate, ca şi arhieria, numindu-le pe amândouă "cele mai mari demnităţi".

Învăţată, instituită şi sfinţită de Iisus Hristos, transmisă Bisericii prin sfinţii apostoli, respectată de credincioşi ca o taină dumnezeiască, privită la înălţimea unei slujiri cereşti pe pământ, râvnită în cinstea ei chiar de împăraţi, temută şi atacată de către păgâni şi eretici, ca poziţia de rezistenţă a Bisericii, preoţia a fost întotdeauna stâlpul şi puterea ei, condiţia existenţei Bisericii.

În trupul mistic al lui Iisus Hristos, care este Biserica şi în care toţi creştinii sunt mădulare, clericii sunt cele esenţiale, vitale, indispensabile, fără de care trupul nu poate exista şi funcţiona ca organism viu şi lucrător. În acest sens, este îndreptăţită zicerea după care ei sunt numiţi Biserică, pentru că o comunitate bisericească poate să existe fără o sută sau fără o mie de credincioşi, dar nu poate să existe fără episcop sau fără preot. Dacă harul dumnezeiesc este principiul vieţii ei tainice, seva Bisericii, clerul este organul prin care ea circulă şi se comunică în trupul Bisericii, prin care se leagă cu izvorul şi cu temeiul ei, care este Dumnezeu.

Biserica fiinţează şi menţine prin preoţie; prin preoţie este şi va fi Iisus Hristos în mijlocul nostru, prin preoţie se însuşeşte cuvântul Lui, harul Lui, prin preoţie devenim mădulare ale Bisericii, primim Sfintele ei Taine, sfintele ei mijloace şi făgăduinţe de mântuire. Pe când noi, ceilalţi creştini, trăim în viaţa misterică şi harică a Bisericii un moment: momentul şi destinul nostru personal, limitat la un individ, clerul trăieşte viaţa milenară, neîntreruptă, nesecată a harului transmis, prin toţi slujitorii, ca printr-un singur fir, de la Hristos prin Sfinţii Apostoli, din episcop în episcop şi de la fiecare episcop la fiecare preot.

Harul şi slujirea fiecărui preot se înşiră pe un lanţ de aur, în care el este o verigă şi care leagă în Hristos pe toţi clericii până la sfârşit, prin sacră şi neîntreruptă succesiune apostolică; o făclie nestinsă trece din mână în mână, de la primii până la ultimii lampadofori ai lui Iisus Hristos... Fiecare preot trăieşte şi lucrează în această succesiune neîntreruptă, prezent în tot cursul ei; trăieşte şi lucrează *sub specie aeternitatis*. Firesc, toţi creştinii trăiesc ideal din bogăţia vieţii harice, ce curge ca din nesecat izvor din puterea lui Dumnezeu, dar trăiesc fragmentar şi provizoriu; ei primesc, dar nu transmit har. Preotul primeşte şi comunică altora, din depozitul harului sacerdotal, care-i dă mai mult decât puterea de a se mântui el, ca unul: pe aceea de a se mântui prin el şi alţii. El trăieşte în legătură şi comuniune de har apostolic chemarea şi destinul tuturor slujitorilor lui Hristos, ba chiar pe al nostru, al celorlalţi creştini, care suntem păstoriţii lui. El trăieşte nu numai viaţa sa, ci şi viaţa noastră, a comunităţii, a comunităţii lui.

Prin el se binecuvintează şi se sfinţeşte viaţa noastră, de la naştere şi de la baia Botezului şi până la rugăciunile de înmormântare a credinciosului. Noi suntem în gândul şi în rugăciunea lui de fiecare liturghie, de fiecare ierurghie, de fiecare zi; suntem prezenţi în fiecare cuvânt şi gest sacramental, în fiecare rugăciune făcută pentru pacea, sănătatea, ajutorul, iertarea şi mântuirea noastră, suntem în grija şi în bucuria lui de a se îndrepta şi izbăvi lumea, de a se realiza Biserica, împărăţia lui Dumnezeu.

"Fără aceştia nu există Biserică" - zicea Sf. Ignaţiu despre clerici, iar fără Biserică -adică fără preoţi - nu se realizează opera mântuirii. Ea întrupează şi înfăptuieşte cuvântul lui Iisus Hristos, învăţătura Lui, împărăţia Lui, o face realitate pământească, aduce harul, lumina şi binecuvântarea lui Dumnezeu în viaţa noastră. Confesiunile şi sectele protestante care au desfiinţat preoţia, au mutilat Biserica, au decapitat-o, au redus-o la un corp care nu mai este un organism întreg, la o comunitate din care lipseşte mădularul cel mai important şi care nu mai este o comunitate organică propriu zisă.

Aceasta este greşeala fundamen-tală a tuturor organiza-ţiunilor fără preoţie. Orice explicaţie ar avea şi oricât de mare ar fi vina clerului însuşi în această negare a preoţiei, desclerizarea Bisericii este negarea unui har şi oficiu, pentru care Mântuitorul a voit şi Sfinţii Apostoli au creat un organ propriu şi indispensabil vieţii şi chemării Bisericii în lume, mandatar şi mijlocitor investit în chip special cu puteri de sus, element de bază al comunităţii, purtătorul de cuvânt şi interpretul lui Dumnezeu înaintea ei.

Pe cât de mare este cinstea şi puterea preotului, în calitatea lui de om sfinţit şi sfinţitor, cap şi părinte al comunităţii creştine, plenipotenţiar al lui Dumnezeu, pnevmatofor şi portdrapel al Bisericii, vehicul al harului, vestitor al cuvântului lui Dumnezeu, ziditor al Bisericii, pe cât de sfântă şi de sublimă slujirea lui, cu care întrece în vrednicie şi putere pe toţi pământenii, pe atât de mare este răspunderea lui înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor pentru primirea şi purtarea cu cinste a sarcinii lui, pentru împlinirea cu scumpătate a datoriilor lui.

"De pofteşte cineva episcopie, bun lucru doreşte", scria Sf. Apostol Pavel lui Timotei (*II Timotei* 3,1), luând cu aceasta prilej să enumere o serie de calităţi, cerute clericului, care fac din el un om "fără prihană". Acest cuvânt revine sub condeiul apostolului, când vorbeşte despre vrednicia clericilor (*Tit* 1, 6-9). După ce arată şi datoriile diferitelor categorii de credincioşi - bărbaţi şi femei, bătrâni şi tineri - apostolul cere episcopului să se arate pe sine pildă de fapte bune, de neschimbare în învăţătură, de cuviinţă, de cuvânt sănătos, fără vină, "pentru ca cel potrivnic să se ruşineze, neavând de zis nimic rău de noi" (*Tit* 2, 7-8; *I Timotei* 6,14).

Între vechile scrieri creştine, este una care e un comentar fidel şi stăruitor al acestor cuvinte apostolice despre vrednicia sacerdoţiului: *Constituţiunile (Aşezămintele) Apostolice* [2], un adevărat cod al calităţilor şi datoriilor preoţeşti. *Constituţiunile Apostolice* exaltă pe de o parte cinstea cuvenită sacerdoţiului creştin, pe de alta accentuează răspunderile lui: "Socoteşte pe episcop ca ţinând locul lui Dumnezeu între oameni şi covârşind pe toţi cei cu slujire şi cu cinste între ei" (II, XI), "ca judecând cu putere de la Dumnezeu" (II, XII) şi cere pentru el cel mai mare respect ce se poate acorda unui om. "Pe episcop sunteţi dator să-l iubiţi ca pe părintele vostru, să vă temeţi de el ca de împărat şi să-l cinstiţi ca pe Domnul" (II, XXXIV). "El este căpetenia şi conducătorul vostru, el este împăratul şi stăpânitorul vostru, el este dumnezeul vostru pământesc care trebuie să se bucure de cinste din partea voastră, căci despre acesta şi despre cei asemenea lui vorbeşte Dumnezeu: «Eu am spus: dumnezei sunteţi (*Ps*. 81,6) şi: «Pe dumnezei să nu-i vorbeşti de rău» (*Exod* 22,28), căci Episcopul, ca şi Dumnezeu, se cuvine să aibă întâietatea la respectul pe care trebuie să i-l daţi, potrivit demnităţii lui, cu care stăpâneşte clerul şi predomneşte peste toţi credincioşii. Diaconul să stea în preajma acestuia, ca Hristos lângă Tatăl... Şi preoţii să fie socotiţi de voi în chipul nostru, al Apostolilor: să vă fie învăţători ai cunoştinţei de Dumnezeu, deoarece şi Domnul, când ne-a trimis pe noi, ne-a spus: «Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Duhului Sfânt, învăţându-le să păzească toate câte am poruncit vouă»" (II, XXVI). "Pe păstorul într-adevăr bun, laicul să-l cinstească, să-l iubească, să se teamă de el ca de părintele, ca de Dumnezeul, ca de stăpânul său, ca de arhiereul lui Dumnezeu, ca de învăţătorul pietăţii, căci cine-l ascultă pe el, pe Hristos îl ascultă şi cine se leapădă de el, de Hristos se leapădă şi cine nu primeşte pe Hristos, nu primeşte pe Dumnezeu şi Tatăl Său. «Cine, ascultă de voi, de Mine, ascultă, şi cine se leapădă de Mine se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine» (*Luca* 10,16)."

Această cinste excepţională, arătată clerului de toate gradele, este împreunată cu excepţionale datorii şi răspunderi: "De aceea, Episcope, sileşte-te a fi curat în faptele tale, cunoscându-ţi poziţia şi vrednicia, ca unul ce, ţinând locul lui Dumnezeu între oameni, covârşeşti pe toţi oamenii, pe preoţi, pe împăraţi, pe domni, pe părinţi, pe fii şi pe toţi cei care vă sunt deopotrivă supuşi" (II,XI).

În cartea II, privitoare la cler, scrierea este un continuu îmbold spre înţelegerea şi împlinirea datoriei, potrivit cu misiunea şi cu cinstea sacerdotală şi totodată un îndemn la consecvenţă, un frâu şi un avertisment pentru cei care nu ar fi la înălţimea chemării preoţeşti. Citând cuvântul profetului Osea (4,9), după care "poporul va fi ca şi preotul", scrierea aminteşte pilda Mântuitorului, care nu numai a învăţat, ci a şi făcut: "Cine va face şi va învăţa, acela se va chema mare în împărăţia lui Dumnezeu" (*Matei* 5,19).

Mai mult decât acestea şi de cât se poate spune în cărţi întregi, spun cuvintele Mântuitorului către Apostolii Săi, cele mai mari şi de cinste care s-au adresat vreodată slujitorilor Lui: "Voi sunteţi sarea pământului, iar dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? De nimic nu mai este bună, decât să fie aruncată afară şi călcată de oameni. Voi sunteţi lumina lumii. Nu poate cetatea să se ascundă stând deasupra muntelui, nici nu aprind făclia şi o pun sub obroc, ci în sfeştnic, şi luminează tuturor celor ce sunt în casă. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri" (*Matei* 5, 13-16).

În aceste cuvinte dumnezeieşti se cuprinde misiunea apostolică şi preoţească, cu cinstea şi cu răspunderea ei, ca în nici o carte din câte s-au scris sau se mai pot scrie. Nu se poate închipui apostolat şi preoţie fără deplină şi riguroasă consecvenţă, fără potrivire între lucru şi nume, între faptă şi cuvânt, între preot şi preoţie, între om şi chemare. Nici o îndeletnicire, nici o vrednicie, nici o slujire nu angajează şi nu obligă fiinţa omului la conformitate între om şi lucrarea sa, cât sacerdoţiul creştin. Se poate exercita cu succes o profesiune liberă, o meserie, se poate îndeplini mai mult sau mai puţin bine orice funcţiune; nu se poate însă săvârşi corect şi cu folos slujirea preoţească, fără identificarea preotului (ca om) cu datoria sa (ca misiune dumnezeiască). Există, de altfel, o morală şi o conştiinţă profesională pentru orice slujbă omenească; există cu atât mai mult pentru preoţie şi cu atât mai înaltă, mai sfântă, mai constrângătoare, cu cât esenţa dumnezeiască a slujirii preoţeşti se deosebeşte de esenţa omenească a celorlalte slujiri.

Priceperea, talentul, îndemânarea pot să asigure succesul în orice altă slujire; nu-l pot asigura ele singure în preoţie. Preoţia este mai întâi slujire cu sufletul; este atitudine interioară; este o convingere, o mărturisire, o dedicare cu totul misiunii. În aceasta, calităţile fizice şi intelectuale ale omului nu pot niciodată să înlocuiască pe cele morale. Dimpotrivă, calităţile morale se cer în mod obligatoriu şi necondiţionat, oricâte ar fi celelalte însuşiri ale preotului. A cânta şi a citi frumos, a predica bine, a avea înfăţişare impunătoare, a se găsi cu credincioşii în raporturi corecte în formă, nu este destul pentru preot. El slujeşte nu numai cu cuvântul şi cu gesturile rituale; el se judecă nu numai după forme şi aparenţe; el slujeşte cu viaţa sa, cu inima sa, cu purtarea sa. A-şi ascunde slăbiciunile sau păcatele de ochii lumii, nu ajunge spre a avea respectul şi ascultarea ei toată; preotul trebuie s-o edifice prin exemplu, trebuie să fie neapărat pildă a celor ce învaţă, trebuie să predice şi cu fapta şi cu viaţa sa.

Dacă preotul face din Evanghelie o simplă carte de ritual, din care doar citeşte pentru credincioşi pericopele indicate de tipic (şi eventual le explică bine), credincioşii nu vor vedea în Evanghelie mai mult decât atât: o carte de slujbă, din care se fac citiri rituale şi care se sărută ca un obiect de cult, dar care nu pătrunde în credincios şi în viaţa lui pe calea sufletului, nu se preface în gânduri, simţiri şi fapte creştine.

(va urma)

2. Cartea II: Despre episcopi, preoţi şi diaconi. (În *Scrierile Părinţilor apostolici dimpreună cu Aşezămintele şi Canoanele Apostolice*, vol. II, trad. de Pr. Ioan Mihălcescu, Econ. Matei Păslaru şi Econ. Gr. N. Niţu, 1928, pp. 15-85).

IMN CAMARADERIEI

"Bădia" Iordache Nicoară, asistent universitar, a fost una dintre cele mai alese figuri ale mişcării naţional-creştine a tineretului român din perioada interbelică. S-a numărat printre cei asasinaţi prin mitraliere în lagărul de la Miercurea-Ciuc, în cea mai sângeroasă noapte din istoria modernă a României: noaptea de 21 spre 22 septembrie 1939, când au fost lichidaţi, din ordinul lui Carol II, aproape trei sute de legionari de pe tot cuprinsul ţării, făcând parte cu toţii din conducerea Mişcării (13 din lagărul de la Râmnicu-Sărat, 44 din lagărul de la Miercurea-Ciuc, 32 din lagărul de la Vaslui, 7 din Spitalul Militar de la Braşov, iar peste 150 în diferite judeţe ale ţării, conform ordinului de a fi executaţi câte trei din fiecare judeţ).

Sora lui Iordache Nicoară - Marieta Nicoară, vestita Maică Mihaela de la Vladimireşti - avea să fie martirizată mai târziu în închisorile comuniste (a se vedea Ana-Maria Marin, "Patimile Maicii Mihaela", în "Puncte Cardinale", anul II, nr. 5/17, mai 1992, pp. 6-7).

E greu de stabilit data la care Iordache Nicoară a aşternut pe hârtie rândurile pe care le publicăm mai jos. Le reproducem dintr-o broşură scoasă în 1942 (la aproape trei ani de la moartea autorului), în seria "Azur şi oţel" (unde se află însoţite de o scurtă prezentare semnată de C. Pârlea). Textul mai apăruse în ziarul "Drapelul", nr. 11 şi 12/1942.

Vedem în *Imn Camaraderiei* în primul rând un document psihologic, care aruncă lumină asupra spiritului unei întregi generaţii. E în el o *taină a unităţii prin iubire* pe care noi părem a fi pierdut-o, pe măsură ce ne-am îndepărtat de cele două temeiuri ale ei: Dumnezeu şi Neamul.

Imn Camaraderiei este, dincolo de orice contingenţă politică, o mărturie de creştinism viu, o expresie emoţionantă a bucuriei de a fi laolaltă şi de a arde sufleteşte pe altarul aceluiaşi ideal. Cu cât ne simţim mai străini de aceste rânduri, cu atât trebuie să ne întrebăm mai abitir asupra pustiirii noastre sufleteşti, în mijlocul unei lumi care "nu mai are nimic sfânt"...

R.C.

Oamenii trebuie învăţaţi să iubească. Să iubească larg, cu acea respiraţie proprie lumilor lui Dumnezeu.

Trebuie învăţaţi să iubească aşa cum îi înveţi să scrie, aşa cum îi înveţi istorie, aşa cum îi înveţi să înoate, cum îi înveţi să cânte sau să se închine.

Trebuie puşi să facă acest exerciţiu zilnic, ca să-l înveţe, aşa cum învaţă alte lucruri pe care le cere viaţa de la ei şi care trec în deprinderi, devin organice.

Trebuie educaţi să simtă şi deci să ia faţă de omul lui Dumnezeu atitudinea aceea de încantaţie, de îmbrăţişare nevăzută, şi de contopire, pe care insul o ia neforţat în faţa unui peisaj natural, plin de soare, sau în faţa mării, frământate şi chinuite.

Trebuie învăţaţi să se coboare din nou în lumea aceea de taină, despre care cuvintele nu pot povesti nimic, în acele ţinuturi insesizabile, în care se pot arunca punţi de aur, grele, de la suflet la suflet!

Trebuie învăţaţi să se lepede de însingurare şi să purifice, prin renunţare la orgolii şi răutăţi, atmosfera de lumină în care să vâslească sufletele lor.

Trebuie puşi să cucerească, prin exerciţiu zilnic, prin totala lepădare de sine, acea stare de conştiinţă şi de suflet, care se numeşte cuprinzător: Capacitate de dragoste.

Cineva din lumea românească a iubit din nou acest comandament dumnezeiesc, care se pune neamului nostru. Prin el, avem azi certitudinea copleşitoare că această ardere extatică în dragoste, care-ţi dă senzaţia de zbor, este punct de plecare şi ţintă supremă a omului pe pământ. E singura cale de izbăvire, atât în lumea de aici, cât şi în lumea de apoi. De aceea omul acesta a început lucrul inimii lui cu un îndemn scos din experienţă sufletească proprie:

"Unde sunteţi strânşi trei, trăiţi ca fraţii între voi. Unire şi iar unire.

Sacrifică tot, calcă-te în picioare, cu toate poftele şi cu tot egoismul din tine, pentru această unire. Ea, unitatea, ne va da biruinţa. Cine este contra unităţii, este contra biruinţei.

Nu-ţi vorbi de rău camarazii. Nu-i părî. Nu şopti la ureche şi nu lăsa să ţi se şoptească.

În singurătatea ta roagă-te lui Dumnezeu, în numele morţilor noştri, pentru ca să ne ajute să suferim toate loviturile, până la capătul lor, până la marea înviere şi biruinţă a neamului românesc".

De aici se ridică azi, din acest cald, rotund şi tunător îndemn, o lume nouă, unitară, care învaţă să facă acest exerciţiu al dragostei, arcuită înlăcrămat peste jertfe, într-o feroare mistică, cântând cu ochii ridicaţi spre cer.

Cine poposeşte în mijlocul lumii acesteia, întâlneşte în cuprinsul ei un fenomen pe cât de nepipăibil, pe cât de necuprins în forme, pe atât de viu şi de adâncit în temeiul acestei lumi ce se cristalizează în forme pure din imaginea vieţii româneşti: Duhul Camaraderiei, cu toate faţetele lui.

Un sentiment care se întregeşte, întinzându-se spre cele mai îndepărtate margini şi crescând din dragoste ca un crin din lumină. Cine nu a simţit adiindu-i fruntea cu o boare sfinţită, susurându-i în sânge ca o melodie nepământeană, acela a ratat o mare bucurie şi nu a ajuns la miezul trăirii româneşti.

Concrescut într-o substanţă nevăzută, sentimentul acesta al caramaderiei îşi are totuşi expresia lui exterioară, faţa lui văzută. Iată: se întâlnesc doi inşi din această lume. Două mâini se ridică. Ochii înoată şi ard într-o lumină pornită din lăuntru. Două zâmbete se rup din lumea unor certitudini, din care nu se împărtăşesc decât ei. Două mâini se strâng cu căldură, cu senzaţia contopirii apelor în limanuri.

Aceasta-i faţa nevăzută. Dincolo de ea începe orchestraţia sublimă. Cadenţa e desăvârşită. Acest legământ comun e deajuns să le umple toată viaţa. Ei nu mai au legământ înapoi, într-o lume personală. Priveliştii vechi, proprii, au adormit. Nici o priveliştе din altă lume decât aceasta nu-i mai leagă. Ei privesc numai înainte, într-o puritate de sentiment care-i înfăşoară total, punându-i într-o rezonanţă desăvârşită.

Cine ştie ce va fi mâine? Ca oricare, te gândeşti că s-ar putea să dormi îmbrăţişat sub tăria românească, îmbrăţişare de somn şi vis prelungit peste veacuri.

Cine ştie ce trudă prelungită îi aşteaptă, din ce ciutură de răscruce vor bea împreună, pe ce linie de atac vor muri cântând pentru România adevărată? Şi-şi vor surâde, ca şi acum, când se întâlnesc sub cerul Moldovei într-un sat neştiut, sus în culmea Mestecănişului, în Dobrogea lui Mircea, sau în Orheiul Basarabiei.

Toate dorurile şi visele lor s-aştern înainte sub pecetea visului cel mare: Dumnezeu şi Neamul. O senzaţie de trăire mai deplină nu se poate decât această irizată lumină a dragostei, inundând din cerul camaraderiei.

Există o voluptate în acest sentiment. El îţi dă o stare interioară de vibraţie, pe care n-o poţi împărtăşi deplin nimănui, un soi de euforie proprie, dacă i se poate spune aşa, sub imperiul căreia toate bunurile imediate ale pământului îşi pierd categoric valoarea faţă de fericirea imensă pe care ţi-o procură sentimentul dăinuirii pentru toţi.

Pentru cei mulţi, rămaşi până acum în afară şi care nu îşi pot explica fenomenul repetatelor biruinţi, misterul care-i poartă spre jertfă şi spre moarte pe oamenii lumii acesteia, dezlegarea stă în putinţa apropierii de această comuniune spirituală sprijinită pe dragoste şi jertfă. Virtuţile acestea exersate i-au ars şi i-au curăţat... O înaltă simţire a pus stăpânire pe suflete. Sentimentul onoarei creşte viforos sub soarele camaraderiei. Preocupările materialiste, răvăşurile inutile, pofta de câştig ieftin, patima unui trai îmbuibat, toate dispar sub zodia ei, iar un dor de dăruire totală se înscăunează stăpân şi Domn peste sufletele tuturor.

Sentimentul acela de însingurare, deprimant, bolnăvicios, sterp, caracteristic celor ce au căutat împlinire în bucuriile pământeşti ale cărnii, nu mai încearcă pe nimeni, dacă a intrat sub zodia legămintelor noi.

Lângă tine cântă cutremurător camarazii, camaradele în dreapta şi în stânga, înainte, înapoi, simţi umerii lor, bloc, păşind spre un destin de ispaşă şi de lumină, spre certitudine, spre o ţară nouă, cu aureolă pe frunte, spre împăcări şi armonii.

Prin inimile lor, prin inima ta, trece venind din adâncimi de veleaturi unda înduioşată a tuturor jertfiţilor pentru Dumnezeu, pentru dreptate, pentru neam. Aceeaşi undă domnească largă, rotundă, pe creasta căreia au tremurat inimile Moţilor lui Horia şi-ai lui Iancu, inimile oştenilor de credinţă ai lui Ion Vodă, inimile pandurilor lui Tudor, şi care va trece dureros de dulce mai departe, în veacurile ce vin, prin inimile altor fericiţi. Unda destinului unui neam care poartă acum în prora ei lagunara floare albă a camaraderiei.

Cineva a avut puterea să-i înveţe pe români să iubească. Sub ochii lui creşte acum, din cerul tuturor primăverilor trecute şi viitoare, o lume limpede ca lumina munţilor după ploaie.

Iordache NICOARĂ

Cuvinese...

ION PANTAZI

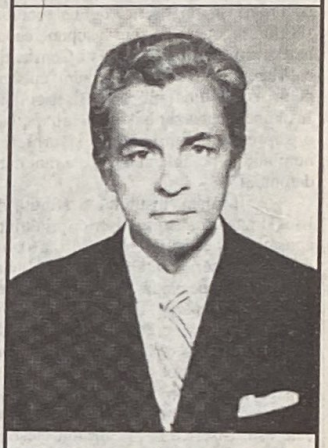

În ziua de 9 august 1996, la München, după o lungă suferinţă, s-a stins din viaţa aceasta camaradul Ion Pantazi, una dintre figurile cele mai prestante ale exilului românesc din Germania, autorul zguduitorului memorial intitulat *Am trecut prin iad* (vol. I: 1940-1964; vol. II: 1964-1988), întemeietorul şi directorul publicaţiei "Stindardul Românilor" (începând din 1985).

Ion Pantazi se născuse la Bucureşti, în 1920. În 1940 absolvise Liceul Militar, iar în 1942, Şcoala Militară Ofiţeri de Cavalerie, plecând pe front la 1 iunie 1942, în Reg. 9 Roşiori, de unde se întorsese în 1946 cu numeroase decoraţii: Coroana României, Steaua României, Crucea de Fier, fiind şi Cavaler al Ordinului "Mihai Viteazul".

A executat 16 ani de închisoare sub comunişti. După eliberare (1 iunie 1964), a fost nevoit să lucreze ca miner şi maistru miner la hidrocentralele de pe Argeş, Lotru şi Someş.

Bolnav şi permanent persecutat de regimul comunist, reuşeşte să se exileze în 1978, rămânând ca azilant politic la München. În toată perioada exilului său a desfăşurat o bogată activitate publicistică şi militantă, în numele lui Dumnezeu şi al Neamului Românesc.

"Punctele Cardinale" au avut în Ion Pantazi un colaborator şi un sprijinitor de nădejde, ani de-a rândul. Amintirea lui va rămâne neştearsă în sufletele noastre.

DUMNEZEU SĂ-L ODIHNEASCĂ ÎN CEATA DREPŢILOR SĂI.

LA 50 DE ANI DE LA GREVA STUDENȚEASCĂ DIN 1946

După 50 de ani, două pericole pot face ca greva studenţimii române din 1946 să nu fie privită cum a fost.

Primul pericol e ca greva să fie catalogată simplist sau interesat, drept o ciocnire între două etnii: română şi maghiară, un fel de Tg.Mureş 1990. Confuzia e uşoară, pentru că aproape toţi comuniştii din Cluj erau maghiari, care, desigur, nutreau scopuri iredentiste... N-a fost însă o ciocnire între două etnii pentru că: a) Steagul, sub care acţionau atacatorii căminului "Avram Iancu", era al Partidului Comunist din România, atacul fiind plănuit şi dirijat de organizaţia locală a acestuia, în strânsă legătură cu C.C. din Bucureşti. La făurirea planului de răzbunare au luat parte şi câţiva români. b) De partea provocatorilor a trecut din primul moment conducerea comunistă a Universităţii (rectorul Emil Petrovici, decanii Daicovici, Kernbach, Şt. Goangă, etc.), ameninţându-i şi eliminându-i pe studenţii grevişti. c) Poliţia din Cluj, în frunte cu vestitul călău al tineretului român, Crăciun, care aici şi-a făcut ucenicia, aresta studenţii singuratici şi-i trimitea în dube la Turda. d) Din păcate şi armata, prin gen. Vasiliu Răşcanu, se afla tot de cealaltă parte a baricadei, înconjurând cu patrule cartierul universitar, apărând pe atacatori şi nu pe studenţi. e) Guvernul Petru Groza le patrona toate, neluând nici o măsură de aflare şi sancţionare a celor vinovaţi, condamnându-i tot pe studenţi. Împotriva autorităţilor comuniste de toate nivelurile a fost greva, care a avut un caracter anticomunist şi antirevizionist.

Al doilea pericol e ca greva să fie ruptă de contextul istoric. Ar fi cam aşa: Noi, studenţii clujeni, am manifestat de 10 mai 1946, alături de toată suflarea românească, am cântat, am ovaţionat, am rostit cuvântări mişcătoare sau poezii, ca bunăoară a poetului năsăudean Dale, de pe statuia lui Matei Corvin, ne-am bătut cu huliganii şi poliţia, am strigat: "Kali", trei săptămâni a fost o continuă sărbătoare, nimeni n-a murit, apoi tot noi am încetat greva, fiecare s-a dus la ale sale, de soarta conducătorilor grevei nu ne-am mai interesat, pentru ca peste ani să ne aducem cu drag aminte ce frumos era pe vremea studenţiei! Mă rog, o ispravă studenţească!

În acest context, o amintire. În 1976 eram la Securitatea din Bucureşti, condamnat încă la moarte. Sunt vizitat în camera de anchetă de un personaj foarte important (probabil procurorul Republicii, Ardeleanu), care mărturiseşte că şi el a fost grevist în 1946.

- Atunci de ce nu sunteţi aici, cu mine? - am întrebat eu.

- Pentru că în România s-au schimbat multe de atunci - mi-a răspuns.

- Din păcate, pentru unii ca mine - am zis - nu s-a schimbat nimic!

Oare un astfel de "grevist" ar avea ce aniversa? Ar fi ceva ca în viziunea raiului iehovist, unde leul se îmbrăţişează cu mielul, sau ca la aniversarea Revoluţiei, unde ucigaşii depun coroane de flori pe mormintele victimelor lor!

La aniversarea grevei, părintele Anania de atunci, azi episcopul Bartolomeu, îşi aminteşte că unii studenţi nu ovaţionau, fiind sigur legionari şi împotriva grevei. E nevoie de o lămurire chiar şi peste ani: *toţi studenţii au fost pentru grevă*. De altfel, mulţi dintre conducătorii grevei, fruntaşi în Facultatea "Petru Maior", erau legionari (Victor Gruiţă, Nosa, Petru Săbăduş, Ovidiu Cotruş, Oct. Scrob, Rednic, Riţiu). Legionarii n-au ovaţionat pentru că nu era stilul lor. În adunările lor nu se bătea din palme. Dar nu numai legionarii nu ovaţionau. Trebuie ştiut că jumătate din studenţi veneau de pe câmpurile de luptă, purtau încă uniforme militare şi răni încă nu pe deplin vindecate, mulţi trecuseră şi prin închisori. Aceştia, trecuţi prin atâtea, nu se puteau entuziasma la nişte vorbe, oricât de frumoase ar fi fost. Pentru cei ce aveau cât de cât o educaţie politică, situaţia ţării era tragică, nu comică. Puteai umili Rectoratul, puteai învinge poliţia, dar regimul de la Bucureşti era la locul lui, Armata Roşie la câţiva paşi. Nu-l puteau socoti pe Lucreţiu Pătrăşcanu "patriot" şi să-l ovaţioneze, numai pentru că a rostit nişte vorbe fără acoperire: "Mai întâi sunt Român, şi apoi comunist". Ca ministru al justiţiei, acesta condamnase zeci de generali români la moarte şi închisoare, iar procesul mareşalului Antonescu era încă proaspăt. O bună parte din studenţii clujeni, ca de altfel din toată ţara, erau angajaţi la ora aceea în planuri de rezistenţă anticomunistă mult mai serioase. În organizaţiile de luptă studenţeşti (indiferent ce nume purtau: "Sumane negre", "Spic", centre st. legionare, org. ale ofiţerilor activi sau deblocaţi) se urmărea o revigorare a virtuţilor româneşti, o unire a tuturor Românilor în jurul Regelui şi al lui Iuliu Maniu, un refuz de colaborare cu comuniştii, la oraşe şi sate, o rezistenţă sub toate formele, inclusiv armată, în munţi. Pentru toţi aceştia, greva nu era un scop în sine, ci o etapă pregătitoare, în vederea unor lupte mai importante.

Încetarea grevei s-a făcut la cererea conducerii Partidelor Naţional-Ţărănist, Liberal şi a Mişcării Legionare, pentru ca România să nu aibă de suferit la Conferinţa de Pace de la Paris, ce urma a începe curând. Unii conducători şi-au dat demisia, alţii şi-au dat consimţământul cu lacrimi în ochi. Spiritul grav al grevei a fost continuat apoi, de către o parte din studenţi, în trei planuri:

1) În închisori, pentru cei arestaţi în 1948 şi în anii următori şi condamnaţi în procese-mamut. Astfel, în Vinerea Mare din 1949, au fost condamnaţi la Cluj în jur de 400 studenţi, între care şi 30 de studente, la mii de ani închisoare. Trebuie amintiţi, între ei, Ion Bohotici, şeful Centrului st. legionar, Costache Oprişan, şeful Frăţiilor de Cruce, căpitanul Copotă, Aurel Vişovan, Ion Gherasim, Riţiu din Săpânţa, Balanişcu, fost elev de la Sighet, Alexi, Goţea şi Ilieş, poetul Dale, Maniu din Năsăud, pentru a nu aminti decât pe câţiva. Au fost şi două grupuri de fete, cu Aspazia Oţel şi Gica Popa, care mai trăiesc şi care atunci, prin atitudinea lor, şi-au pus în încurcătură judecătorii-călăi. Dintre aceşti tineri, cei mai mulţi şi-au lăsat trupurile la Piteşti, Gherla, Aiud, Jilava, la Canal şi în câte alte locuri ale gulagului românesc.

2) Dintre studenţii scăpaţi de arestări, s-au recrutat luptătorii din diferiţi munţi ai României. Eugen Pintea şi Axente Păcurariu au căzut la Blaj, Popa Ştefan, Nicu Moldovan, Petru Săbăduş, Pavel Mârza au fost în M-ţii Gălzii, Titus Onea la Muntele Mare, Marcel Cornea, Haşiu Laurean şi Ion Ghiujdea în Munţii Făgăraşului. Nu trebuie uitate două studente clujene: Alexandrina Pop, ce cade rănită în Muntele Mare din Apuseni şi e ucisă în trenul morţii în închisoare, ca şi Alexandrina Teglaru, ce a luptat în M-ţii Gălzii.

3) O mică parte au reuşit să treacă graniţa, înfruntând închisorile titoiste. N-au plecat să se salveze, ci ca să continue lupta venind înapoi. Un fost elev al Sighetului, Juga, student la matematică, a fost împuşcat la graniţa italiană. Ion Golea şi studentul ofiţer Marc Sabiu se întorc în grupul de paraşutişti din 1953, să continue sub altă formă Rezistenţa anticomunistă.

Pentru toţi aceştia, ca şi pentru alţii ca ei, greva studenţească din 1946, în adevăr frumoasă şi romantică, a fost numai o etapă în marea încleştare împotriva comunismului din anii următori, o verigă în marele lanţ al Rezistenţei anticomuniste româneşti.

Ion GAVRILĂ OGORANU

O NOUĂ LECȚIE CECENĂ

Festivităţile prilejuite de inaugurarea noului mandat prezidenţial al lui Boris Elţin nu s-au desfăşurat, nici pe departe, cu pompa aşteptată. Renunţarea la spectacolul de grandoare şi strălucire, propriu curţilor imperiale, pare să aibă explicaţii pe cât de simple, pe atât de plauzibile.

De multă vreme problemele de sănătate ale primului personaj de la Kremlin nu mai reprezintă un secret sau o noutate pentru nimeni. Cu prilejul depunerii jurământului constituţional, prin intermediul televiziunii, a fost arătat lumii un preşedinte al Rusiei nu numai vizibil suferind, cu mişcări şi gesturi nesigure, dar şi complet epuizat. Preşedintele Boris Elţin, încă de la începutul noului său mandat, pare a se dovedi incapabil să facă faţă atât aparţiţiilor publice, cât şi (mai ales) îndatoririlor efective ale funcţiei prezidenţiale. La momentul reinvestirii sale cu mandatul de preşedinte al Federaţiei Ruse - cea mai întinsă alcătuire statală din lume -, Boris Elţin nu mai semăna deloc cu candidatul din recenta campanie electorală, gata să se dedea la spectacole ieftine.

Modificările planurilor iniţiale privind sărbătorirea noului mandat prezidenţial de la Kremlin se vor fi produs nu numai din cauza stării de sănătate a preşedintelui, ci şi din cauza cursului evenimentelor din Cecenia şi a stării lucrurilor din armata rusă, a situaţiei din structurile de vârf militare şi politice ale Rusiei.

Luptătorii ceceni, ca de altfel cea mai mare parte a populaţiei din mica ţară caucaziană, nu dau deloc semne de epuizare. Dimpotrivă, neînfricaţii ceceni se arată mereu mai proaspeţi şi mai hotărâţi în încleştarea cu Goliath-ul rus. Veştile privind miraculoasa "înviere din morţi" a lui Djohar Dudaev şi reapariţia în carne şi oase a altora din locotenenţii declaraţi morţi, nu pot produce decât serioase preocupări şi nelinişti la Moscova. Şi asta, cu atât mai mult cu cât o armată de luptători ceceni de patru până la şase mii de oameni dă dovadă de o asemenea mobilitate şi eficienţă încât, nedispunând nici de armament greu (în afara celui capturat ocazional de la invadatori) şi nici de flotă aeriană, reuşeşte să dea loviturii uimitor de eficace "maşinii de război" ruseşti.

Succesele militare de la Groznîi şi din împrejurimi, din prima parte a lunii august, au dovedit, conform declaraţiei unui comandant cecen, că pentru cucerirea capitalei Ceceniei sunt suficiente două ore! Dar nu pentru ruşi, aşa cum afirma în decembrie 1994 fostul ministru rus al Apărării, generalul Pavel Graciov, ci pentru cei ce-şi apără libertatea şi glia străbună.

Este uimitor faptul că o mână de oameni, înarmaţi uşor, reuşeşte să distrugă mai multe coloane de blindate şi să creeze mari probleme escadrilelor de avioane şi elicoptere ruseşti. Şi fac acest lucru de ani de zile, dovedind că marea şi puternica armie rusească poate fi obligată la defensivă şi că este neaşteptat de vulnerabilă şi ineficientă. Aşa cum recunoaşte preşedintele Boris Elţin însuşi, armata Rusiei, în momentul de faţă, este devorată de corupţie. Este şi aceasta o cauză şi o explicaţie a insuccesului din Caucaz. Dar dacă se are în vedere faptul că luptătorii ceceni se bat acasă, în pământurile lor strămoşeşti, că în esenţă acţiunile lor sunt defensive, desfăşurate cu sprijinul efectiv al celei mai mari părţi a populaţiei civile, şi că, adesea, chiar autorităţi cecene formal proruse colaborează cu luptătorii pentru neatârnare, înţelegerea succeselor lor nu-i greu de realizat. aşa după cum nu-i greu de înţeles că, în Nordul Caucazului, pe cărări tainice, pot pătrunde, din ţările musulmane învecinate, arme şi muniţii, echipament logistic de natură şi provenienţă variate, şi că, chiar în îngusteţia învecinată, pot să funcţioneze tabere de antrenament cecene sub nasul autorităţilor ruseşti! Tot aşa, în aceste circumstanţe, este de înţeles prezenţa în rândurile luptătorilor ceceni a unor voluntari din alte spaţii islamice în care armatele Kremlinului au adus moarte şi dezastru. Este imposibil de crezut că exemplul Afganistanului poate fi uitat.

Rusia a dovedit, în multe părţi şi cu multe alte prilejuri, că armatele sale sunt în măsură să transforme în deşerturi locurile prin care trec. Dar, la rândul lor, luptătorii ceceni dau dovadă de ceva mult mai semnificativ şi esenţial decât pot să cucerească şi să distrugă armatele invadatoare, copleşitoare numericeşte şi superioare în dotare tehnică: capacitatea lor uluitoare de luptă şi de sacrificiu. Moralul luptătorilor ceceni se dovedeşte inegalabil. Aşa se explică faptul că escadrile aeriene şi coloane de blindate se arată neputincioase în faţa unor mici detaşamente de viteji înarmaţi sumar, dar gata să lupte până la ultima suflare.

Lecţia cecenă merită a fi analizată şi însuşită. *Agresorii, oricine ar fi ei şi oricât de bine înarmaţi, devin neputincioşi în faţa acelor luptători pentru care credinţa neclintită în dreptatea cauzei lor se află mai presus de moarte.*

Nicolae POP

TALMUDUL

"Eu nu sunt cetățean american de religie mozaică. Eu sunt evreu. Sunt american de 63 de ani, dar sunt evreu de 4000 de ani."
Rabinul Stephen S. Weise

6. TENTAȚIA HELENISTĂ

Spiritualitatea elenă nu a făcut nici un secret din orientarea sa "rasistă" în relațiile dintre greci și celelalte popoare; de o parte "grecii", de cealaltă parte "barbarii". Sensul "rasist" al cuvântului "barbar" este exprimat fără echivoc de Platon, care afirmă că barbarii sunt "din natură" dușmanii grecilor. Ideea va fi reluată de altfel și de Aristotel, profesorul lui Alexandru, care își învață elevul că barbarii nu sunt numai barbari "din natură", ci și sclavi "din natură".

Se pare însă că discipolul a rezistat cu tărie părerii maestrului său și, în activitatea desfășurată în calitatea sa de stăpân al lumii pe care a cucerit-o a căutat să împământenească un cu totul alt principiu: acela că, în realitate, nu există greci sau barbari "din natură"; *devenim* una sau alta "prin cultură".

Uriașul imperiu creat de Alexandru, care se întindea din Grecia până în inima Indiei, nu va dăinui după moartea sa, survenită în anul 323 î. Chr. De astfel prezisese această desfășurare a evenimentelor, spunându-le generalilor săi: "Veți celebra funeraliile mele în sânge". Au trebuit douăzeci de ani de războaie pentru a se instala o liniște relativă pe ruinele fostului imperiu și a se strecura noi formațiuni statale sub conducerea succesorilor săi, diadohii. Ceea ce însă va dăinui și își va pune puternic amprenta pe evoluția ulterioară a lumii antice va fi ieșirea culturii helene din matca în care se ținuse izolată până atunci. Alexandru a fost conștient de acest proces și l-a încurajat cu perseverență, dorind să se ajungă la o contopire a popoarelor pe care le cucerise. A voit să realizeze concordia, mai mult chiar, fraternitatea dintre greci și barbari. Posteritatea i-a recunoscut acest merit și i-a legat numele de zorile noii epoci de cultură ce se deschidea în lumea antică, helenismul.

Dintre statele rezultate în urma descompunerii imperiului lui Alexandru cel Mare, două au avut o importanță deosebită, datorită atât stabilității de care s-au bucurat, cât și longevității dinastiilor care le-au guvernat: Egiptul, sub dinastia Lagizilor (întemeiată de Ptolomeu I Soter) și Babilonul, Media și Persia, sub dinastia Seleucizilor (întemeiată de Seleukos I Nikator). Amândouă aceste regate au exercitat o puternică influență asupra istoriei poporului evreu.

*

În organizarea administrativă în satrapii făcută de Alexandru cel Mare, Iudeea a revenit lui Ptolemeu, astfel că, după dezagregarea imperiului, ea va intra în componența Regatului Lagid. Seleucizii nu au acceptat niciodată această hotărâre, dar ea se va impune în urma victoriei obținute pe câmpul de luptă de către Ptolemeu I împotriva lui Seleukos. Timp de peste un secol (312-198 î. Chr.), Iudeea va face parte din Regatul Ptolemeilor. În toată această perioadă, comunitatea iudaică se va bucura de o largă autonomie, fiind obligată doar să plătească un tribut anual de opt mii de talanți.

Conducerea efectivă a provinciei, atât cea administrativă, cât și cea religioasă, era deținută de Marele Preot, cu reședința la Ierusalim. El era ajutat în exercitarea atribuțiunilor sale de Sfatul Bătrânilor, instituția întemeiată de Ezdra și confirmată ulterior de Neemia. Sfatul Bătrânilor, alcătuit din circa șaptezeci de membri recrutați dintre conducătorii celor mai onorabile familii și dintre cei mai importanți învățați (*soferim*), îndeplinea atât funcția de Senat, cât și pe cea de Curte Superioară de Justiție. Hotărârile sale - *Dibre Soferim* - își păstrează, pentru iudaismul ortodox, valabilitatea până în ziua de astăzi.

Întregul comportament al membrilor comunității era prescris și supravegheat până în cele mai mici amănunte de Sfatul Bătrânilor. Accentul pus pe îndeplinirea cu strictețe a obligațiilor religioase impunea evreilor un stil de viață sobru. Distracțiile erau îngăduite doar într-o mică măsură. Căsătoriile cu neevrei nu erau permise. De asemenea, celibatul și avortul. Consecința a fost creșterea numărului populației evreiești. În ciuda războaielor, a perioadelor de foamete și a altor calamități naturale, populația evreiască a crescut continuu. În Imperiul Roman, în timpul lui Cezar, ea ajunsese să depășească cifra de șapte milioane.

Dar Iudeea făcea parte dintr-un regat în care, odată cu instalarea Lagizilor pe tronul faraonilor, s-au deschis larg porțile pătrunderii culturii și spiritului helenismului. De jur împrejurul ținutului locuit de evrei se găseau așezări grecești în care pulsa rafinamentul epicureic. În toate aceste așezări funcționau instituții grecești, temple unde erau cinstite zeitățile grecilor, școli, gimnazii și academii unde se preda știința și filozofia, unde literatura, cultul frumuseții și al plăcerii, cântecul și dansul, băutura și petrecerile, sportul, prostituția și pederastia nu erau condamnate. Într-un cuvânt, unde domnea o atmosferă de libertinism care punea sub semnul întrebării toate comandamentele morale ce constituiau osatura spiritualității iudaice.

În acest climat spiritual poluat, tineretul cultivat din sânul comunității iudaice a început să-i privească pe preoți ca pe niște avari meschini care, propovăduind o moralitate severă, nu urmăreau de fapt, decât să se îmbogățească; iar pe adepții lor evlavioși, ca pe niște naivi, incapabili să înțeleagă frumusețea vieții. Pe aceeași traiectorie (de neglijare a valorilor autentic iudaice) s-au înscris, odată cu tineretul, evreii bogați și evreii care reușiseră să obțină funcții în aparatul de stat. Și unii și alții considerau că este mai distins să vorbești limba greacă, să trăiești după modelul de viață al grecilor și uneori chiar să practici cultul zeilor greci.

Procesul de helenizare al iudeilor a fost mult mai intens în orașele mari. În Alexandria, capitala regatului, se găsea o numeroasă comunitate iudaică, încă de la întemeierea așezării. Aici s-a făcut traducerea Vechiului Testament din limba ebraică în limba greacă, traducerea numită a Celor Șaptezeci - *Septuaginta*. După tradiția iudaică, Ptolomeu II Philadelphul (238-246) ar fi adunat șaptezeci de învățați și le-ar fi cerut să traducă în grecește Scripturile lor. Dar aceasta nu este decât legendă. În realitate, traducerea a durat mult mai mult. Pentateuchul n-a fost terminat decât în secolul al III-lea, Profeții și Psalmii în secolul al II-lea, iar Ecleziastul aproape o sută de ani după Christos. Existența acestei traduceri indică însă că evreii erau foarte numeroși în Egipt, iar mulți își uitaseră limba.

*

În fața primejdiei de a-și pierde identitatea, sub acțiunea dizolvantă a helenismului, comunitatea iudaică a găsit în lăuntrul ei forța necesară de a-și apăra valorile religioase. Evreii cucernici s-au grupat într-o asociație - *chassidim*-, propunându-și să respingă orice influență străină. Probabil că tentativa "*cucernicilor*" de a impune comunității respectarea unui puritanism excesiv nu ar fi avut succes dacă regele seleucid Antiochos al IV-lea nu ar fi încercat să-i helenizeze pe evrei cu forța.

În anul 198 î. Chr., Antiochos al III-lea, supranumit cel Mare, îl învinge pe suveranul lagid Ptolemeu al IV-lea și anexează Iudeea Regatului Seleucid. Obosiți pe povara fiscală egipteană, evreii l-au sprijinit pe Antiochos al III-lea în campania pe care acesta a purtat-o împotriva Egiptului și au privit cucerirea Ierusalimului ca pe o eliberare. Bucuria lor a fost însă de scurtă durată. Urmașul lui Antiochos al III-lea, Antiochos al IV-lea, a văzut în noii supuși o sursă nesecată de venituri. Având nevoie de mulți bani pentru războaiele pe care intenționa să le poarte, le-a pretins evreilor să predea statului o jumătate din recolta de cereale și o treime din recolta de fructe. Și pentru a fi sigur că impozitele impuse vor fi plătite, l-a înlăturat din funcție pe Marele Preot, înlocuindu-l cu reprezentantul partidului helenizant - Iason - care avea drept țel introducerea instituțiilor grecești în Iudeea.

Cum însă Iason nu s-a dovedit prea zelos în îndeplinirea obligațiilor pe care și le asumase, a fost înlocuit cu Menelaos, care s-a dovedit mai slugarnic decât predecesorul său. El a decretat înlocuirea lui Iahve, Dumnezeul evreilor, cu Zeus, a vândut vasele din Templu (pentru a procura banii pentru plata impozitelor), iar în unele așezări iudaice locuitorii au fost siliți să aducă jertfe zeităților păgâne. La Ierusalim a fost înființat un gimnaziu după modelul grecesc, unde tinerii trebuiau să ia parte, goi, la exercițiile sportive. Îngroziți de aceste schimbări și conștienți de faptul că prin ele era primejduită însăși esența credinței lor, din ce în ce mai mulți evrei s-au alăturat sectei "*cucernicilor*".

În anul 168 î. Chr., Antiochos al IV-lea întreprinde o campanie împotriva Egiptului, în care este înfrânt. Vestea înfrângerii sosește la Ierusalim, completată însă cu informația neadevărată că printre cei căzuți pe câmpul de luptă se află și regele. La primirea acestei vești, evreii s-au răsculat. I-au masacrat pe toți conducătorii partidului helenizant și au curățat Templul de tot ceea ce considerau a fi impuritate păgână.

Aflând despre ceea ce se întâmplase în Iudeea, Antiochos s-a îndreptat cu rămășițele armatei sale spre Ierusalim, pentru a-i pedepsi pe evrei, pe care îi socotea vinovați de pierderea campaniei împotriva Egiptului. Răzbunarea sa a fost cruntă. Mii de evrei, bărbați, femei și copii, au fost uciși. Templul a fost jefuit, confiscându-se pentru tezaurul regal altarul de aur, vasele sfinte și toate celelalte obiecte prețioase de cult. Menelaos a fost repus în funcție și a ordonat helenizarea cu forța a tuturor evreilor. În templu a fost ridicat un nou altar în cinstea lui Zeus, iar jertfele rituale urmau să fie făcute cu carne de porc. A interzis a se mai ține Sabbatul, ca și toate celelalte sărbători evreiești, iar circumcizia a fost declarată drept crimă capitală. Pe tot întinsul Iudeii, vechea religie și practicarea ritualului iudaic au fost înlocuite cu ritualul grecesc, nerespectarea lui fiind sancționată prin pedeapsa cu moartea. Orice evreu care refuza să mănânce carne de porc sau asupra căruia se găseau cărți iudaice era executat. Ierusalimul a fost dat pradă flăcărilor și zidurile de apărare dărâmate, iar localnicii vânduți ca sclavi, în locul lor aducându-se populații de altă origine, pentru a coloniza orașul. Pe muntele Sion a fost clădită o nouă cetate, în care a fost instalată o puternică garnizoană.

Persecuția devenea din ce în ce mai sălbatică. În toate timpurile și în toate locurile a existat o minoritate care simte o supremă satisfacție persecutându-și semenii. După ce au înlăturat din Ierusalim orice urmă de iudaism, agenții lui Antiochos s-au îndreptat, ca o flacără nimicitoare, spre fiecare orășel sau sat locuit de evrei. Pretutindeni evreii erau puși să aleagă între moarte și recunoașterea zeităților și a cultului grecesc. Toate sinagogile și școlile iudaice au fost închise. Cine refuza să lucreze în ziua de Sabbat, era considerat instigator și scos în afara legii. În zilele închinate lui Dionysos, tinerii evrei erau forțați, după obiceiul grecesc, să poarte ca podoabă ramuri de iederă și să cânte cântece orgiastice închinate zeului.

Mulți dintre cei persecutați, așteptând să treacă furtuna, acceptau condițiile ce le erau impuse. Mulți adulți preferau însă să se refugieze în munți, trăind ca sălbăticiunile, dar respectând cu strictețe prescripțiile Legii. "*Cucernicii*" se găseau tot timpul printre acești credincioși, povățuindu-i să reziste și insuflându-le curaj. Din mijlocul lor va porni mișcarea de resurecție religioasă și națională relatată în Vechiul Testament, în cele trei cărți ale Macabeilor.

Iudaismul, care până la dezlănțuirea persecuțiilor ordonate de Antiochos al IV-lea se găsea în pragul asimilării de către helenism, va regăsi resurse de vigoare pentru a-și afirma cu hotărâre identitatea națională și religioasă.

(Va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

FIGURI DIN EXILUL ROMÂNESC

Doctorul CONSTANTIN HAGI

Deşi nu a fost niciodată cetăţean român, doctorul Constantin Hagi s-a considerat întotdeauna, după eliberarea din închisoare şi plecarea sa în Grecia, un exilat.

Născut în munţii Pindului, dintr-o familie de aromâni, la 23 aprilie 1921, Constantin Hagi a fost trimis de părintele său, gospodar cu oarecare dare de mână, să studieze Medicina în România. Dar, în timpul războiului din Grecia, familia sa îşi pierde averea (confiscată de statul grec), astfel că tânărul Constantin Hagi, rămânând fără nici un sprijin material, devine bursier al statului român. În această calitate a locuit, timp de cinci ani, la căminul mediciniştilor din Splaiul Independenţei, integrându-se cu trup şi suflet grupului studenţilor naţionalişti de aici. După 23 august 1944 a participat activ la toate manifestaţiile şi acţiunile studenţilor români împotriva instaurării puterii comuniste. S-a remarcat în mod deosebit în ciocnirile care au avut loc în Piaţa Palatului, între manifestanţi (în marea lor majoritate studenţi şi elevi) şi aşa-zisele forţe de ordine, cu ocazia manifestaţiei regaliste din 8 noiembrie 1945. După aceste evenimente a fost alungat din cămin, împreună cu alţi studenţi naţionalişti, de către studenţii ''progresişti'', astfel că, în ultimul an de studii, a fost găzduit în locuinţa lui Nichifor Crainic (de către fiica acestuia, Nina Crainic).

La terminarea facultăţii, în 1946, deşi ar fi putut să plece acasă, în Grecia, se hotărăşte, totuşi, să rămână în ţară, căci simţea că aici îi este locul. În acest sens, face demersuri pentru a obţine cetăţenia română şi pleacă ca medic de circă în comuna Baia din judeţul Constanţa. Aici intră în legătură cu grupul de partizani condus de românul macedonean Gogu Puiu, care activa în munţii Babadag. În iulie 1949, după ce acest grup a fost lichidat, a fost şi el arestat, sub acuzaţia că a dat asistenţă medicală unor partizani răniţi în ciocnirile cu Securitatea. Datorită unui concurs de împrejurări, a fost condamnat la doar cinci ani muncă silnică. Acest lucru i-a fost salutar, deoarece toţi cei din lotul cu care a fost judecat şi care primiseră condamnări mai mari de 15 ani (aproape o sută de oameni) au fost adunaţi ulterior de prin închisorile în care îşi ispăşeau pedeapsa, îmbarcaţi în faimosul "tren al morţii" şi lichidaţi prin împuşcare, pe undeva prin apropiere de Timişoara.

Doctorul Constantin Hagi şi-a ispăşit condamnarea la Aiud, unde a dovedit un comportament exemplar, fapt pentru care a avut mult de suferit. În Aiud a devenit celebru în urma unei năzbâtii pe care numai unul ca el era în stare să o facă. Aflând că în spitalul închisorii este internat, grav bolnav, cumnatul său, doctorul Stere Cepi, a simulat o criză de apendicită şi, în complicitate cu doctorul Petre Topa, aromân şi el, pe care îl cunoştea din timpul studenţiei (acesta fiind pe atunci medicul şef al Spitalului Florească), s-a lăsat operat numai pentru a-şi putea întâlni cumnatul! Această năzbâtie era să-i fie fatală, deoarece serul cu care i-a fost făcută rahianestezia era alterat şi a fost la un pas de moarte. Datorită robusteţei sale, după zece zile de comă, a scăpat totuşi cu viaţă.

S-a eliberat din închisoare în 1954, după expirarea pedepsei, numai cu câteva luni înainte de apariţia decretului prin care erau amnistiaţi toţi cetăţenii străini, indiferent de condamnare. S-a stabilit la Braşov, unde avea rude (un frate şi o soră), lucrând un timp la un spital din acest oraş. Nefiind, însă, dispus să facă compromisuri, a intrat repede în conflict cu autorităţile de aici, fiind nevoit să părăsească oraşul. S-a dus la Iaşi, pentru a se specializa în radiologie, la şcoala renumitului doctor radiolog Chişleag, cu care a legat o strânsă şi trainică prietenie. După ce a terminat specializarea, s-a întors, cum spune el, "unde a mâncat lupul oaia" - la Constanţa. Neputându-se adapta, însă, rigorilor regimului comunist şi fiind permanent hărţuit de Securitate, care voia cu tot dinadinsul să facă din el un informator printre grecii şi aromânii de acolo, s-a hotărât, în cele din urmă, să emigreze.

A reuşit să plece din ţară în 1958, cu câteva luni înainte de a se declanşa valul de arestări din acel an. De ar fi rămas în ţară, cu siguranţă că ar fi fost din nou arestat. În Grecia, s-a stabilit la Veria, în Macedonia, unde şi-a deschis cabinet medical, devenind în scurt timp, datorită competenţei şi devotamentului său pentru oamenii aflaţi în suferinţă, un medic cunoscut şi apreciat. Cu timpul, şi-a făcut o situaţie materială înfloritoare, însă niciodată nu şi-a uitat ţara în care s-a desăvârşit ca om şi ca medic şi pentru care şi-a jertfit cei mai frumoşi ani ai tinereţii sale.

Începând din 1990, vine regulat aici unde a cunoscut împlinirea, pentru a-şi petrece vacanţele cu prietenii şi cu camarazii săi de suferinţă. "Vin cu plăcere şi cu drag aici -spunea el anul acesta, în iunie, foştilor colegi, pe care i-a întâlnit cu ocazia aniversării a 50 de ani de la absolvirea facultăţii - pentru că adevărata mea patrie este România".

Puncte Cardinale

Note de lectură

Gheorghe STĂNESCU,
Jurnal din prigoană,
Editura Venus, Bucureşti - Ştiinţa, Chişinău, 1996.

Gheorghe Stănescu se consideră, pe drept cuvânt, un om norocos pentru că a scăpat, printr-un concurs de împrejurări, de arestare în 1948. Căci, de ar fi fost arestat atunci, împreună cu lotul în care a fost condamnat în lipsă, cu siguranţă că ar fi cunoscut, pe lângă experienţele care fac obiectul acestui *Jurnal*, şi monstruozităţile Piteştiului.

Pentru a scrie acest *Jurnal* la aproape 40 de ani de la consumarea evenimentelor pe care le relatează, autorul a fost nevoit să-şi retrăiască trecutul, cu tot cortegiul lui de orori, să-şi recompună sentimentele şi, în general, toate stările sufleteşti de atunci. Demers anevoios şi dureros în acelaşi timp, dar asumat din capul locului, deoarece îşi deschide cartea cu un argument având ca *motto* un vers din Vergilius (*Eneida*, Cântul II): "Cu toate că sufletul meu se îngrozeşte să-şi aducă aminte şi fuge înapoi din faţa durerii, voi începe". Şi începe, cufundându-se, cum spune el în continuare, "scafandru în epavele memoriei", scoţând la suprafaţă "imagini şi fapte zdrenţuite de timp şi colmatate de uitare, cu încrâncenarea redeschiderii unor răni aparent cicatrizate". Scormonind astfel prin cotloanele memoriei, reuşeşte să refacă întreg itinerariul parcurs de la data arestării (16 februarie 1952) şi până la eliberare (26 decembrie 1955). Într-un timp relativ scurt (patru ani doar), Ghiţă Stănescu cunoaşte toate ororile spaţiului concentraţionar românesc: duritatea anchetelor de la Securitatea din Constanţa, regimul de exterminare din lagărele de muncă forţată de la Canal (Peninsula - Valea Neagră) şi din minele de plumb de la Cavnic, singurătatea şi deznădejdiile din izolările de la Jilava, Aiud şi Gherla şi, în sfârşit, frământările sufleteşti din preajma unei eliberări incerte din penitenciarul de la Iaşi. Dar, mai presus de toate, în acest periplu al său, Gheorghe Stănescu cunoaşte oameni, oameni adevăraţi, de care îşi aduce cu veneraţie aminte: "În lumea concentraţionară românească am cunoscut secvenţe dintr-un posibil film al refuzului laşităţii, al demnităţii naţionale asumate, al tăriei morale; film cu multe personaje reale, memorabile - unele dintre ele adevărate modele de căutare a desăvârşirii umane, în condiţii atât de adverse". Multora dintre aceste personaje reale el le schiţează succint, dar convingător, portretul, pentru a fi cunoscuţi de posteritate aşa cum au fost şi s-au comportat ei în acele vremuri de restrişte. Redau la întâmplare un asemenea portret: "Cu ochii săi negri, inteligenţi şi pătrunzători, pe care chipul cu trăsături fine de bărbat frumos şi ars de soare îi fac şi mai expresivi, profesorul Grigore Zamfiroiu poartă în el o ardoare deosebită, scoasă la lumină de glasul blând, dar ferm şi convingător, când prezintă o situaţie sau expune un punct de vedere. Combatant, ca ofiţer de rezervă, în U.R.S.S., fost prizonier de război câţiva ani,... acest gorjean, cu severe principii etnice încorporate organic şi devenite natură şi substanţă a sa, nu putea lipsi din puşcăria românească".

De fapt, dacă ar fi să caracterizăm acest *Jurnal din prigoană* al lui Gheorghe Stănescu, am spune că este o galerie de portrete în miniatură, de caractere ale unor personalităţi ale vieţii culturale, religioase sau politice româneşti, dar şi (mai ales) ale unor "anonimi de excepţie" care au trecut prin închisorile comuniste.

Dumitru Gh. BORDEIANU,
Mărturisiri din mlaştina disperării,
Vol. I -"Piteşti", Vol. II -"Gherla", Editura Gama, Bucureşti, 1995.

"Aceste lucruri le scriu în frica lui Dumnezeu, în care cred nelimitat, deoarece numai El ştie că, ceea ce mărturisesc, este adevărat". Cu această precizare îşi începe Dumitru Gh. Bordeianu relatările despre ceea ce s-a întâmplat în timpul reeducărilor de la Piteşti şi Gherla. Desigur, au mai scris şi alţii despre aceste adevărate temple ale Satanei şi despre sacerdoţii care au oficiat în ele, însă majoritatea acestor scrieri aparţin unor oameni care nu au trecut efectiv pe acolo, ci cunosc fenomenul din relatările altora. Cartea lui Dumitru Bacu, cel dintâi document de referinţă asupra Piteştiului, a fost scrisă după mărturii individuale ale unor pătimitori, culese de autor încă din timpul detenţiei (Dumitru Bacu a fost el însuşi deţinut politic), iar cea a lui Virgil Ierunca, *Fenomenul Piteşti*, se bazează, de asemenea, tot pe astfel de mărturii (cuprinse în dosarul pus lui la dispoziţie de regretatul Ovidiu Cotruş).

Există, totuşi, şi unele mărturii directe, scrise sau relatate de chiar victimele acestui diabolic experiment: de exemplu, cartea lui G. Dumitrescu, *Demascarea*, apărută la München în 1978, sau alte câteva referiri tangenţiale la acest fenomen, referiri făcute, însă, în alte contexte. Nici una dintre aceste scrieri nu reuşeşte însă să ne dea o imagine integrală, o privire de ansamblu asupra fenomenului, aşa cum o face Dumitru Bordeianu în cele două volume ale sale.

Scrisă târziu, când amintirile s-au sedimentat şi sentimentele s-au limpezit, cartea lui Dumitru Bordeianu nu este literatură, ci doar mărturisire. "A nu fabula" este grija lui de căpetenie. "Mărturisirile acestea nu au pretenţia unei scrieri literare... Conştiinţa mea şi sufletele celor plecaţi dintre noi m-au îndemnat să scriu, să scriu tot, aşa cum a fost - cine a condus, cine sunt vinovaţii (care au fost convinşi că nu vor răspunde de faptele lor), cine a executat planul, cine au fost cei înşelaţi şi cine au fost victimele acestei nemaiîntâlnite drame". Făcând parte din grupul celor consideraţi mistici, autorul a avut tristul privilegiu de a fi victimă şi martor al acestei cumplite drame încă de la declanşarea ei, în decembrie 1949, şi până la încetarea demascărilor, în august 1952. Neconsiderându-se nici un moment un martor inocent (a avut şi el căderile şi îndoielile lui, pe care le recunoaşte cu obiectivitate şi cu umilinţă creştină), Dumitru Bordeianu redă cu luciditate şi fără resentimente întregul film al reeducării: metodele întrebuinţate, dezumanizarea şi bestialitatea călăilor, rezistenţa şi căderile victimelor, lepădările şi apostaziile unora, dar şi încăpăţânarea de a rezista a altora (e drept, din ce în ce mai puţini pe măsură ce timpul trecea).

Pe lângă toate acestea, el face interesante consideraţii în legătură cu pregătirea acestei acţiuni în penitenciarul de la Suceava, unde s-au pus bazele O.D.C.C.-ului (Organizaţia Deţinuţilor cu Convingeri Comuniste), precum şi în legătură cu rolul jucat în desfăşurarea ei de administraţia închisorilor respective (Piteşti şi Gherla) şi de ofiţeri superiori din cadrul M.A.I. (Nicolski, Zeller, Jianu, Dulgheru etc.), care au dirijat-o şi supravegheat-o din umbră.

Fiind făcute de un om care a trăit pe viu experienţele respective, aceste mărturisiri vor rămâne fundamentale pentru explicarea şi înţelegerea acestui diabolic experiment.

Demostene ANDRONESCU

Institutul Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române ne oferă o utilă reeditare: *Problema răului la Fericitul Augustin* de Prof. Dr. **CONSTANTIN C. PAVEL** (în seria "Teologi ortodocşi români"). Cartea reprezintă teza de doctorat a autorului şi apăruse iniţial în 1938 (cu subtitlul – la care s-a renunţat în noua ediţie – "Studiu de filosofie morală").Profesorul nehirotonit Constantin Pavel a făcut studii de Teologie şi Filosofie la Bucureşti, Paris şi Strasbourg, orientându-şi preocupările mai ales în direcţia Moralei (prima sa carte, publicată în 1935, a fost *L'irreductibilité de la Morale à la Science des Moeurs*, cu o prefaţă de Raoul Allier). Figura lui Augustin pare a-l fi fascinat de-a lungul întregii vieţi; dacă vremurile ar fi fost mai prielnice, am fi avut probabil în acest înzestrat teolog şi cărturar un augustinist de renume european. Oricum, *Problema răului la Fericitul Augustin* rămâne cea mai notabilă contribuţie românească de până acum la cercetarea ortodoxă a gândirii augustiniene (a se vedea şi sinteza mai recentă "Creştinismul şi filosofia antică în gândirea Fericitului Augustin", în «Studii Teologice», anul XLII, nr. 2, martie-aprilie 1990, pp. 20-41 şi nr. 3, mai-iunie 1990, pp. 3-45).

După o "scurtă privire" asupra vieţii, formaţiei intelectuale şi concepţiei morale augustiniene, autorul oferă câteva repere în problematica preaugustiniană a răului (cap. I), de la primii filosofi şi până la Sf. Vasile cel Mare. Miezul cărţii este în cap. II (pp. 37-124), ce a dat şi titlul întregului volum. Se dezbat aici natura, originea şi felurile răului ("metafizic", "moral", "fizic") în viziunea augustiniană, cu insistenţă firească asupra ideii că "răul nu are o existenţă ontologică" (nu a fost creat de Dumnezeu), ci reprezintă doar lipsa binelui (*privatio boni*). Cap. III ne informează sumar asupra principalelor abordări postaugustiniene ale problemei respective (de la patristica mai târzie, trecând prin scolastică, până la gânditorii moderni şi contemporani, cu observaţia că "toţi cei care au ajuns la soluţii acceptabile în problema răului, au trebuit să meargă pe urmele gândirii Fericitului Augustin sau chiar să se inspire direct din ea" – p. 174). Excelentă este şi sinteza finală, de o largă deschidere filosofică, dar sub farul călăuzitor al ortodoxiei ("Lucrarea de faţă ne-a condus la o concluzie şi mai precisă, şi anume că numai creştinismul ortodox merită pe deplin numele de «religia mântuirii»" – p. 216). Cartea se încheie cu câteva dense pagini concluzive şi cu o temeinică bibliografie (rămasă, din păcate, la stadiul din 1938).

Şi pentru că a venit din nou vorba de Editura Institutul Biblic..., la ale cărei insuficienţe ne-am referit altădată (fără a pierde din vedere şi anumite realizări lăudabile, atunci când a fost cazul), avem informaţii că aceasta riscă să rămână, printr-o ţesătură de intrigi, fără unul dintre puţinii oameni care-şi merită locul acolo şi care, sprijinit cum se cuvine, ar putea da editurii prestanţa necesară: actualul director Aurelian Marinescu. Să fie chiar atât de alergice la valoare structurile superioare ale B.O.R.?! Poate că este, totuşi, numai un zvon...

Dintre numeroasele apariţii din ultima vreme de la Editura "Anastasia", semnalăm, din motive de spaţiu, doar câteva.

Volumul *Cele mai frumoase rugăciuni ale Ortodoxiei*, tutelat de d-l prof. Virgil Cândea (care-l însoţeşte şi cu o doctă postfaţă), pune la îndemâna publicului larg, într-o prezentare grafică deosebită (datorată d-nei Doina Dumitrescu), o versiune românească a *Rugăciunilor Sfinţilor Părinţi* din culegerea Cuviosului Nicodim Aghioritul tipărită la Constantinopol în 1799 şi intitulată *Apanthisma* ("Buchet de flori"); aceste rugăciuni, ce poartă în ele toată "buna mireasmă duhovnicească" a Răsăritului, nu erau familiare până astăzi, în aria românească, decât unor limitate medii teologice şi monahale.

A ieşit de sub tipar şi volumul al doilea din lucrarea *Viaţa repausaţilor noştri şi viaţa noastră după moarte* de **PĂRINTELE MITROFAN** (arhimandrit rus din secolul trecut), al cărei prim volum (1993) s-a bucurat de un cert succes de public. Cartea tratează, într-un limbaj nepretenţios şi de pe ferme poziţii ortodoxe, tainica problematică a vieţii de dincolo de mormânt, atât cât ne este dat s-o cunoaştem prin mărturiile Scripturii şi ale Tradiţiei. Autorul se referă atât la starea sufletelor până la Marea Judecată, cât şi la perspectivele "veacului ce va să vie" (când sufletele vor reintra în trupurile lor înviate şi transfigurate), cu o detaliată lămurire a noţiunilor de "rai" şi "iad". Chiar dacă scrierea pare insuficient sistematizată, având anumite lungimi şi repetiţii, ea se citeşte cu real folos şi reprezintă o dreaptă orientare într-un domeniu adeseori răstălmăcit de autori mai noi, neortodocşi şi chiar anticreştini.

Despre *Meditaţiile la dumnezeiasca Liturghie* ale lui **N. V. GOGOL** am pomenit, în treacăt, încă din Numărul trecut. Între timp, cartea a şi apărut, în traducerea (excelentă!) şi cu prefaţa d-lui Boris Buzilă. Este pentru prima oară când această scriere mai puţin cunoscută a lui Gogol este tradusă în româneşte direct din limba rusă (o traducere din franceză mai apăruse, în condiţii editoriale foarte modeste, în perioada interbelică). "Cine ar fi putut bănui în autorul schiţelor poznaşe, de care făceau haz zeţarii, culegându-le pentru tipar, în observatorul amar-lucid şi duios-liric al vieţii ruseşti, ca şi în vehementul critic al tarelor acesteia, în rapsodul vitejiei căzăceşti, un creştin plin de ardoare, un mistic profund, chinuit de râvna mântuirii, un «Pascal al stepelor»?", se întreabă, în deschiderea prefeţei, traducătorul. Într-adevăr, cartea cuprinde o introducere sistematică în universul de taină al Liturghiei ortodoxe, dezvăluind nu doar profunzimile dumnezeieşti ale cultului creştin autentic, ci şi o altă faţă a marelui prozator rus, care dovedeşte o sensibilitate deosebită faţă de tradiţia Ortodoxiei, anticipând şi în această privinţă marea sinteză dostoievskiană. Apariţia cărţii în româneşte se suprapune cu împlinirea a 150 de ani de la scrierea ei. "Inspirat de credinţă şi fascinat de taina Euharistiei, autorul *Sufletelor moarte* ne conduce pe tărâmul împărătesc al sufletelor vii", se conchide în prezentarea editorială de pe ultima copertă.

În fine, o altă carte de care mai pomenisem în treacăt este *Posibilităţile filosofiei creştine*, purtând semnătura eruditului gânditor creştin Mircea Vulcănescu (1904-1952), discipol al lui Nae Ionescu şi martir al închisorilor comuniste. Este al şaptelea volum al lui Mircea Vulcănescu – dar primul editat la "Anastasia" – apărut după prăbuşirea comunismului. Ediţia realizată de d-na Dora Mezdrea (specializată, cu timpul, în editarea lui Nae Ionescu şi a celor din "şcoala" acestuia) este cea mai serioasă de până acum, cu asamblarea fericită şi stabilirea minuţioasă a textelor, însoţite de bogate informaţii privitoare la viaţa şi opera autorului, dar şi la contextul epocii respective. Materia cărţii (parţial inedită) este împărţită în două secţiuni: "Posibilităţile filosofiei creştine" (este chiar titlul textului care deschide culegerea) şi "Delimitări ortodoxe". Este posibilă o rodnică întâlnire între spiritul filosofic şi spiritul religios? În căutarea unui răspuns la această întrebare fundamentală a lumii moderne, autorul abordează problema raporturilor complexe dintre creştinism şi cultură, dintre marile confesiuni creştine, dintre Ortodoxia tradiţională şi "ortodoxismul" gândirist, precum şi dintre diferitele grupări culturale ortodoxizante ale României interbelice (a se vedea mai ales ultima parte a secţiunii a doua: pp. 139-216, cu o interesantă contribuţie la limpezirea conceptului de "generaţie", într-un sens mai nuanţat decât cel supralicitat de un Mircea Eliade).

O editură serioasă şi tot mai prolifică se dovedeşte a fi "Polirom" din Iaşi (ce pare ieşită din coasta mai vechiului Institut European). Ne vom referi doar la două dintre apariţiile mai recente.

Vestitele *Exerciţii spirituale* ale lui **IGNAŢIU DE LOYOLA** (1491-1556) au văzut pentru prima oară lumina tiparului în limba română, în traducerea d-lui Christian Tămaş (de-acum consacrat ca traducător al operei Sfintei Teresa de Jesús), ce semnează şi un studiu introductiv în care sunt prezentate atât viaţa lui Ignaţiu de Loyola (părintele iezuitismului, canonizat de Biserica Romano-Catolică în 1622), cât şi opera sa (cu accent, firesţe, pe *Exerciţiile spirituale*, "manual" de căpătâi – în ciuda dimensiunilor sale reduse – al spiritualităţii apusene). Redactate iniţial în limba latină, apoi transpuse în spaniolă de autorul însuşi, exerciţiile ignaţiene sunt structurate "în intervale de patru săptămâni, conţinând cinci meditaţii zilnice de o oră, una dintre acestea trebuind să fie făcută la miezul nopţii...", cu scopul luminării şi perfecţionării sufletului (de preferinţă sub controlul unui maestru încercat). Interesul cărţii este deopotrivă teologic, psihologic şi pedagogic.

Într-o serie dedicată antropologiei religioase, după *Formele elementare ale vieţii religioase* de Émile Durkheim şi *Riturile de trecere* de Arnold Van Gennep, două lucrări clasice ale domeniului, a apărut de curând şi un studiu mai recent (1989) al istoricului religiilor **CARLO GINZBURG**: *Istorie nocturnă. O interpretare a sabatului* (traducere din limba italiană de d-l Mihai Avădanei, cu o posfaţă a d-lui Valeriu Gherghel). Este, de fapt, o abordare generală a universului superstiţiilor şi vrăjitoriei în relaţie cu "lumea morţilor", abordare întemeiată pe un material bogat şi divers, dar neconvingătoare, credem, la nivel interpretativ. Autorul ajunge la concluzia – "ştiinţifică", se înţelege – că Sabatul ar fi fost doar *o invenţie eclesiastică* întemeiată pe colaţionarea unor vechi tradiţii de răspândire universală şi dispărută "odată cu sfârşitul persecuţiilor" (interpretare psihologizantă şi sociologizantă). Această ficţiune obsesivă a marcat puternic imaginarul creştin, iar ecourile ei se resimt şi astăzi, fără vreo legătură reală cu "lumea de dincolo". Cercetătorul crede a ne fi oferit, de la înălţimea – dar şi suficienţa – unei erudiţii încântate de sine, nu doar "o poveste printre altele, ci modelul tuturor poveştilor posibile" (p. 313). Oricum, cartea se citeşte cu folos, în primul rând ca sinteză factologică (din care nu lipsesc nici referirile la spaţiul românesc).

marginalii

Principalul eveniment al Târgului de Carte de la Bucureşti (din iunie a.c.) a fost prezenţa vestitului scriitor şi semiolog italian (de origine evreiască) **UMBERTO ECO**. Cu acest prilej s-a făcut lansarea ediţiei româneşti a cărţii sale din 1990, *Limitele interpretării* (traducere românească: Ştefania Mincu şi Daniela Bucşă), scoasă de Editura "Pontica" din Constanţa (colecţia "Biblioteca italiană", coordonată de d-l Marin Mincu, cel care a şi mijlocit vizita de câteva zile a lui Umberto Eco în România).

Celor care, ani de-a rândul, pradă unei mode contemporane cu cea structuralistă, au jurat pe cartea sa *Opera deschisă* (1962), autorul vine acum să le tempereze elanul "hermeneutic"... "S-ar părea, într-adevăr, că pe când atunci ridicam în slăvi o interpretare «deschisă» a operelor de artă, admiţând că aceasta era o provocare «revoluţionară», astăzi mă cantonez pe nişte poziţii conservatoare. Eu nu cred că este aşa [...] În decursul ultimilor treizeci de ani, mulţi s-au avântat prea mult pe versantul iniţiativei interpretului. Problema, acum, este nu să ne avântăm în sensul opus, ci să subliniem încă o dată faptul că oscilarea balanţei nu poate fi eliminată. La urma urmei, a spune că un text este, potenţial, fără sfârşit nu înseamnă că *orice act* de interpretare poate avea un scop nobil şi binevenit. Până şi deconstructivistul cel mai radical acceptă ideea că există interpretări care sunt inacceptabile şi clamoroase. Asta înseamnă că textul interpretat impune interpreţilor lui nişte *restricţii*. Limitele interpretării coincid cu drepturile autorului lui" (p. 15). Aşa care va să zică! Citâm şi din prezentarea d-lui Mincu (a se vedea coperta finală a ediţiei româneşti): "Prin *Opera aperta* (1962) Umberto Eco deschidea metodologia interpretării către o infinitate de posibilităţi [...] După aproape 30 de ani, prin *I limiti dell'interpretazione* (1990), faimosul semiolog revine asupra problemei, tranşate atât de optimist anterior, ajungând la concluzia – mai echilibrată – că semioza nu (mai) poate fi *nelimitată*. Prin această contribuţie, de cea mai largă extindere [sau poate de cea mai extinsă lărgime... – n. R. C.] hermeneutică şi epistemologică, Umberto Eco rămâne în continuare în avangarda cercetării semiotice [...] Lectorul român are astfel ocazia să se sincronizeze [...] cu ceea ce este mai nou în teoria critică contemporană".

Deci, "mai nou", opera nu este, în principiu (la nivelul "semioticii"), nici complet închisă, nici complet deschisă; ea este deschis-închisă sau închis-deschisă, nelimitat-limitată sau limitat-nelimitată, deşi, în fapt (la nivelul "semiozei"), unele opere pot fi mai închise sau mai deschise decât altele... *Shalom!*

Răzvan CODRESCU

Am primit la Redacție:

O SCRISOARE ÎNTREDESCHISĂ

Publicând "apostrofa" d-lui Filon Verca (pe care-l respectăm la fel de mult ca pe d-l Dumitru Funda, pe care l-am publicat altădată), ne anunțăm cititorii și colaboratorii că este pentru ultima oară când găzduim în paginile "Punctelor Cardinale" astfel de răfuieli între diferitele tabere legionare, considerându-le penibile și păgubitoare pentru viitorul dreptei creștine românești.

Dacă aceste ranchiuni reprezintă tot ce-a mai rămas viu din trecutul de luptă și jertfă al Mișcării Legionare, atunci nu vrem să împărtășim rușinea de a le fi în vreun fel părtași. Preferăm să rămânem cu principiile și cu memoria martirilor, pe deasupra tuturor sectarismelor, indiferent de "rațiunile" pe care acestea le invocă.

Colegiul de Redacție

Nu demult citeam undeva o misivă a d-lui Dumitru Funda, care m-a revoltat în așa măsură încât am pus și eu mâna pe condei, să dezic ceea ce afirma acest domn, cu atâta tărie.

Cum însă, în acea vreme, în țară era mare agitație, unii dintre camarazi se credeau îndreptățiți să ia în mâna lor destinele Legiunii, bătând din coate, să-i îndepărteze pe eventualii postulanți.

Și iată ce declara d-l Funda referitor la "imixtiunea" legionarilor din Exil în acest proces care nu-i privea deloc. "În mod evident, unitatea nu o putem realiza decât noi. Voi v-ați învrăjbit prea mult! Lăsați-ne deci pe noi, cei din Țară, să ne alegem purtătorul sau purtătorii de steag, răsăriți din rândurile noastre și promovați de noi..."

Zisele lui Funda au fost completate și de d-l Ion Zeană, care îi califică pe camarazii din Exil, cei care nu-i împărtășesc vederile, drept: "energumeni iremediabili, vreo 10-12 oameni periferici".

Fiind și eu țința acestor excluderi, m-am hotărât să-i amintesc d-lui Funda că intenționat ocultează anumite fapte, deja înregistrate de istorie.

I-aș recomanda lectura anumitor amintiri, pe care cred că nu s-a încumentat până acum să le răsfoiască, care cuprind în ele atâta zbucium legionar, la care nimeni, nici măcar adversarii noștri n-au rămas insensibili. Este vorba de scrierile lui Horia Sima, Șeful Mișcării Legionare (cu sau fără voia d-lui Funda), în care se analizează cu multă obiectivitate și cauzele care au dus la această despărțire de camarazii noștri de luptă. Dacă domnia sa ar fi consultat aceste scrieri - traduse în mai multe limbi de mare circulație -ar fi ezitat, poate, înainte de a fi lansat acel "noi" și humai noi, "cei din țară", avem exclusiv drepturile...cei din exil nu mai sunt legionari, că ei n-au trecut nici prin Pitești, nici pe la Gherla, Aiud, Canalul Dunăre-Marea-Neagră etc.

Acest domn simulează a ignora că nici noi, cei din Exil, n-am stat cu brațele încrucișate. Mă închin cu pioșenie în fața atâtor martiri, a atâtor suferințe ale camarazilor noștri din Țară, dar apreciez mai puțin ca aceste suferințe să reprezinte, pentru unii, valorificări personale. Să nu se uite că, între timp, cei din Exil au trecut și ei prin Buchenwald, au fost parașutați în Țară, mulți uciși în luptă cu bolșevicii sau îngropați de vii în nămeți, pentru eternitate.

"Voi v-ați învrăjbit..." Nu, domnule! Cu toate atacurile permanente, de zeci de ani de zile, ale unora dintre foștii noștri camarazi din Exil, care ne plasau cu prioritate în rândul dușmanilor, atât noi cât și Comandantul Mișcării Legionare n-am răspuns niciodată, pentru că aveam ceva mai bun de făcut, în timp ce agresorii noștri se limitau la intrigă, coalizându-se cu "istoricele" partide care au contribuit la asasinarea Căpitanului.

Buchenwald, Guvernul Național Român de la Viena, frontul de pe Oder împotriva comunismului (acțiune legitimă, care ne-a scos de pe lista celor judecați la Nürenberg, cu toate că am luptat împotriva unui aliat al învingătorilor), parașutarea în Țară și rezistența pe pământul românesc ocupat. Apoi, din nou parașutați...Ică Tănase, Dr. Ion Golea, Ion Samoilă, Mircea Popovici...

Să nu se uite, iarăși, reeditarea întregii literaturi legionare, continuată cu scrieri ce aveau să perpetueze crezul nostru peste o viață de om.

Toate aceste acțiuni au fost duse din poziția de om liber, liber a-și alege singur destinul, a-și însuși voluntar riscurile, unde viața și moartea mergeau mereu alături, compensată de satisfacția de a ști că lupți pentru o cauză dreaptă. O bibliografie a tuturor scrierilor legionare din Exil, atât în românește, cât și în limbi de mare circulație, stă mărturie că doctrina legionară, așa cum a fost concepută de Căpitan și transplantată în om, a devenit o valoare universală.

Dar avem dreptul să ne etalăm, noi înșine, suferințele, să ne scoatem în evidență pretinsa întâietate în ierarhia legionară, cu riscul de a fi azvârliți la periferia preocupărilor legionare?

M-am ostenit și eu să scriu, ca istoria acestor frământate timpuri să nu fie dată uitării. Am vorbit pentru acei ce nu o mai puteau face, plecați în lumea umbrelor, să servească de reper generațiilor viitoare, indicându-le drumul de urmat pentru a perpetua prezența românească pe aceste meleaguri.

Câți oare nu s-au dăruit acestei cauze, necunoscuți luptători, a căror modestie a fost mai puternică decât orgoliul unora?

Se întâmplă că doi români macedoneni, d-nii Funda și Zeană, și-au permis să ne elimine din Mișcarea Legionară, din care făceau și ei parte odinioară, pentru a inventa o altă Legiune, pe măsura lor. Această conduită m-ar îndreptăți și pe mine să lansez anatema asupra românilor macedoneni, să fie eliminați din sânul Mișcării? Pentru mine însă, ei sunt ca toți frații români, frații mei. Le-am cunoscut, în vremi de bejenie, atât afecțiunea cât și generozitatea, când soarta m-a purtat prin Bulgaria, la Sofia. Nu uit serile de trăire românească, intonând cu domnișoara Flora - azi soția camaradului Crăcea -cele mai grăitoare cântece din folclorul nostru, care vibrau în inima acestei fete, departe de țara ei.

În toamna anului 1940 mă găseam la Râșnov, dezgropând corpurile camarazilor noștri asasinați de către o camarilă străină de Neamul nostru. Am ridicat din groapa comună trupurile lui Grigore Pihu, Șușman, doi macedoneni, inginer Ionică, Traian Cotigă, căpitan Șiancu...și lacrimile mele cădeau peste aceste osemințe.

Domnule Funda, puțină decență! Respectă liniștea celor ce au murit în credința legionară, în care nu mai crezi! Ți s-ar cere prea mult?

Am stat mult pe gânduri dacă este momentul să public această apostrofă adresată d-lui Funda. Și mi-am zis atunci, când învălmășeala la "unire" era în toi, să mai aștept: poate că pasiunile omenești se vor mai calma și că "beligeranții" își vor da seama că au ieșit din cuvântul Căpitanului, care vedea unirea numai între cei cuprinși de dragoste de Dumnezeu, de om și de Neamul lor, iar nicidecum între cei roși de ură, patimă și intrigă. Citind însă un articol din revista "Gazeta de Vest", al camaradului Sebastian Mocanu, am simțit o profundă neliniște, aflând că d-l Funda (stăpânit, în continuare, de ură și minciună,) susține fără jenă și rușine că Statul Național Legionar din 1940 n-a fost decât o "firmă"! O "firmă" cu produse de consumație, doar că la temelia ei stau de veghe suflete legionare, răpuse pentru ca această "firmă" să ia ființă.

Răbdarea mea își epuizase rațiunea rezervei și am scos din arhivă aceste rânduri pentru luare aminte, că nu oricine își poate permite să profaneze morții pentru vane orgolii omenești.

Paris, 11 Iulie 1996

Filon VERCA

SACRED HEART UNIVERSITY

Dr. Katherine Kidd
Director
Center for Global Studies
Sacred Heart University

Dr. Aureliu D. Ciufecu
President
Congress of Macedo - Romanian Culture

ACLIMARI

Al VI-lea Congres

Cultura Macedo - Română
1986 - 1996

La 30, 31 august și 1, 2 Septembrie 1996 va s'aibă loc al VI-lea Congreo di Cultură Macedo - Română la universitatea Sacred Heart di Fairfield, Connecticut.

Congresu easti un forum național disclis tuturor persoanilor interesati. Avem un scop clar: s'n'apărăm limba și s'nă păstrăm cultura veacliă Traco - Macedo - Română, aco iu nă plăsă Dumidză - acasă tu Peninsula Balcană s'aoa iu n'arucă soarta.

Aceli ci vor s'lia parti la aist Congres ori au unâ comunicari, s'nă da răspuns până la 10 august 1996 la adresa :

Center for Global Studies
Sacred Heart University
5151 Park Avenue
Fairfield, CT 06430, USA
ori
90 Loolo Torrace
Fairfield, CT 06430, USA

Fax: (203) 365 - 7508
(203) 777 - 8637

Tel: (203) 371 - 8743
(203) 366 - 7600

Următorul Număr al revistei va apărea spre jumătatea lunii octombrie, în 24 de pagini, la același preț: 1000 lei exemplarul.

Din motive financiare, publicația suplimentară "Lumea satelor" rămâne suspendată.

REDACȚIA

Atragem încă o dată atenția colaboratorilor noștri că nu dăm curs publicării materialelor *nedactilografiate*, nici nu garantăm apariția textelor a căror lungime depășește 5 (cinci) pagini dactilografiate la două rânduri.

Materialele nepublicate nu se păstrează și nu se returnează autorilor.

REDACȚIA

Orice reproducere a textelor apărute în "Puncte Cardinale" sau în "Lumea satelor" se poate face numai cu încuviințarea Redacției sau a autorilor respectivi.

Redacția nu-și asumă punctele de vedere ale tuturor colaboratorilor.

Puncte Cardinale

Ilustrațiile de pe paginile 6 și 7 aparțin graficianului Florin Pucă.

un ochi râde, altul plânge...

PATIMILE D-LUI PIŞCOCI

D-l G. Pişcoci – librarul român de la Paris care a avut îndrăzneala să-i întindă o mână proscrisului Roger Garaudy, acceptând să-i depoziteze şi să-i difuzeze cartea scoasă în *samizdat* (*Les mythes fondateurs de la politique israélienne*), în răspărul "embargo-ului" instituit în Franţa (prin consens tacit) împotriva acesteia – a început să tragă consecinţele "nealinierii" sale. Marţi, 16 iulie 1996, în sediul Librăriei Româneşti din Paris au pătruns vreo şase indivizi mascaţi, care au răvăşit cărţile, au spart geamurile şi au mânjit pereţii cu vopsea roşie. D-l Pişcoci a fost bătut măr, punându-i-se în vedere că acesta n-a fost decât "un avertisment".

Cine să fi pus la cale agresiunea? Aici nu identitatea "pumnului" care loveşte e importantă, ci aceea a "creierului" care-l comandă. E neîndoielnic că acest act de tip terorist stă în legătură cu "scandalul Garaudy". Vopseaua roşie ar trimite spre o grupare extremistă de orientare comunistă (cu tot euro-marxismul său, Roger Garaudy a fost exclus în anii '70 din Partidul Comunist Francez, iar poziţiile sale ulterioare au contravenit nu o dată intereselor extremei stângi). Contextul general imediat legitimează însă bănuiala unei "reacţiuni" direct evreieşti. Dacă îndărătul incidentului se va fi aflat extrema stângă, atunci se dovedeşte încă o dată strânsa legătură istorică dintre comunism şi iudaism (de la Marx la... Wolf-Jirinovski!). Dacă îndărătul incidentului se va fi aflat însuşi "lobby-ul" evreiesc din Franţa (deconspirat de Garaudy în cartea incriminată), atunci se dovedeşte că evreimea nu exercită în lumea de astăzi doar un "terorism intelectual" (Garaudy), ci, la nevoie, şi unul foarte material... (De altfel, ceea ce se întâmplă în Israelul lui Benjamin Netanyahu – mergând până la terorizarea femeilor care se depilează şi la alungarea turiştilor din anumite "zone rezidenţiale"! – dovedeşte o adevărată vocaţie fundamentalistă, confirmând noţiunea de "sionism tribal" pe care o foloseşte Garaudy în *Les mythes fondateurs...*).

Rămâne de văzut dacă, în aceste condiţii, d-l Pişcoci îşi va mai materializa intenţia de a scoate la editura sa (F.R.O.N.D.E., Paris – Alba Iulia) versiunea românească a cărţii lui Garaudy...

CINE NE CLOCEŞTE VIITORUL...

"Adevărul" şi "Evenimentul zilei" – sensibilizate, se pare, de dolarii (care cică n-au miros) d-lui Iosif Constantin Drăgan, petrolistul protocronist şi preşedintele de onoare (?!) al Uniunii "Vatra Românească" – au pus, luna trecută, câte o pagină întreagă la dispoziţia tupeului propagandistic al Fundaţiei "România de Mâine", al cărui preşedinte este fostul zbir ceauşist – d-l Pleşu i-a zis de-a dreptul "măcelar" – Aurelian Bondrea (şef de cadre în vechiul Minister al Învăţământului şi Educaţiei Socialiste). Pretextul acestei mediatizări a fost dublu: pe de o parte, apariţia volumului *Starea Naţiunii: 1918-1996. Concluzii şi opţiuni pentru România de mâine, pentru Viitorul Poporului Român* [delirul majusculelor se regăseşte în toate textele emanate de respectiva grupare, fiind o marcă generală a stilului demagogic-naţionalist] (Editura Fundaţiei "România de Mâine", Bucureşti, 1996), iar, pe de altă parte, constituirea aşa-numitei "Alianţe Naţionale pentru România de Mâine, pentru Viitorul Poporului Român".

Volumul – care se vrea o abordare realistă a problemelor româneşti de ieri şi de azi, în vederea "evoluţiilor ulterioare" – cuprinde şi destule idei judicioase, dar este handicapat în întregime de un limbaj care aminteşte – iar pe alocuri repetă de-a dreptul – vechiul limbaj al programelor de dezvoltare peceriste (reflex al unei gândiri iremediabil stigmatizate). Dăm numai o mostră: lucrarea menţionată "şi schiţa de Program-cadru de acţiune pentru dezvoltarea viitoare a României sunt şi o invitaţie la o angajare responsabilă a diverşilor factori social-politici în opera de redresare, cu eforturi unite, a economiei româneşti, ca una din premisele prefigurării coerente a viitorului ţării. Analizele, prezentate în mod succint opiniei publice, au pornit de la considerentul că un program-cadru credibil, privind orientările şi liniile generale ale dezvoltării economico-sociale a României în etapa imediat următoare, trebuie să se bizuie pe resursele şi datele reale, actuale"... Aşadar iarăşi "programe-cadru" de "acţiune" şi "dezvoltare", "angajări responsabile", "factori social-politici", "orientări şi linii generale", "etapa imediat următoare", ajungându-se până la minunatul *topos* marxist-leninist: "actualul stadiu istoric pe care îl străbate ţara"! De altfel, totul este judecat, marxist şi schematic, prin prisma *economicului*: "parametrii istorici ai dezvoltării României prin etape succesive de transformări structural-sociale" ar fi: "economia capitalistă în ascensiune (1918-1944); refacerea postbelică şi constituirea economiei socialiste (1945-1989); noua tranziţie spre tipul de economie capitalistă (după 1990)". Este limpede încercarea de legitimare a socialismului ca "etapă istorică" obiectivă şi necesară, integrată unei scări principial evolutive!

În ce priveşte numita "Alianţă...", ea şi-a făcut publică lista membrilor fondatori (la sediul Fundaţiei aşteptându-se noi adeziuni, ce vor fi făcute publice în săptămânalul propriu, botezat caragialesc: "Opinia naţională"). În fruntea listei este aşezat un "moto" care duhneşte de demagogie populistă: "Partidul meu se numeşte România". Sunt cuvintele lui Nicolae Titulescu, acest mit fals de care nu ne mai vindecăm, cel ce a confundat toată viaţa interesele româneşti cu interesele masonice şi a făcut "neabătut" (vorba tovarăşului Bondrea) o politică externă pro-sovietică (Mihail Sturdza îl numea pe bună dreptate, în *România şi sfârşitul Europei*, "ministrul duşmanului", citând, printre altele, şi cuvintele cu care-l caracterizase un deputat francez: "Titulesco, il payerait pour se faire acheter"/ "ar plăti ca să fie cumpărat"!). Să venim însă la durerile prezente. Cei care fac atâta caz de "Viitorul Poporului Român" sunt, în majoritate covârşitoare, cei mai groteşti lingăi şi profitori ai regimului ceauşist ("secta foştilor mâncători de căcat din România", cum îi califica fără înconjur "Academia Caţavencu", explicitând: "... inşi îmbătrâniţi pe ştatele de plată ale Securităţii, ale Secţiei de cadre a C.C.-ului, precum şi ale Secţiei de propagandă [...], ce şi-au călit limba în focul dragostei pentru cabinetul numărul unu şi cabinetul numărul doi"). Aceşta este, de altfel, singurul numitor comun pe care-l poţi găsi acestei adunături pestriţe şi pline de tupeu, dincolo de marota demagogică a "ţărişoarei" (căci să nu spuneţi că, atunci când e vorba de "biata noastră ţărişoară", Iosif Constantin Drăgan şi Nicolae Cajal aleargă să se pupe, Mitropolitul Antonie Plămădeală confundă "caritatea" creştină cu "Omenia" fostei tovarăşe Ilie Minodora sau Adrian Păunescu crede în destinul lui Hajdu Győző!). Nimeni nu se miră să-i afle pe listă, sub ridicola preşedinţie a unui Aurelian Bondrea, pe de-alde Dinu Săraru, Ion Dodu Bălan, Mihai Ungheanu, Dumitru Radu Popescu, Ilie Bădescu, Gheorghe Cazan, Mihai Golu etc., dar presa se tot miră de unii ca Nicolae Cajal, Antonie Plămădeală, Radu Beligan, Valentin Lipatti, aşa cum ne mirăm şi noi mai ales de un Ştefan Milcu sau de un Romulus Vulcănescu... Aici probabil că se aplică însă înţelepciunea din bătrâni: "Spune-mi cu cine te aduni, ca să-ţi spun cine eşti!"...

Cum ar putea *ruşinea trecutului* să hrănească *onoarea viitorului*? În nici un fel, desigur. Toată afacerea e o "nostalgică" *aflare în treabă* (chiar dacă, îndărătul declaraţiilor de "apolitism", s-ar ascunde planul tovărăşesc al vreunei "partide naţionale" cosmetizate). Rămâne numai lecţia dâmboviţeană a tupeului (neo)comunist, spre înţelepţirea şi amuzamentul generaţiilor viitoare.

(Păcat că Biserica Ortodoxă Română, printr-un ierarh al ei, este amestecată din nou în ciorba de avortoni ai vechiului regim!).

CANTITATEA ÎMPOTRIVA CALITĂŢII

Sunt numeroase elementele care trădează caracterul de "ceauşiadă postumă" al "Alianţei..." prezentate mai sus. Sufocat de problemele "majore", învăţământul îşi găseşte şi el locul, totuşi, printre "prevederile" (denumite, pretenţios, "OBIECTIVE, DIRECŢII ŞI OPŢIUNI MAJORE, PRIORITARE") propuse "Alianţei..." de către moaşă-sa, Fundaţia "România de Mâine". Pe lângă generalităţi retorice de tipul "elaborarea şi punerea în practică a unui Program cultural naţional, finanţat de stat" sau "ridicarea nivelului general de instruire şi educaţie", se stipulează şi un lucru foarte concret: "Încetarea imediată a procesului de de-şcolarizare (?!). Introducerea, începând cu anul şcolar 1997-1998, a învăţământului obligatoriu de zece ani şi crearea condiţiilor de generalizare a învăţământului de 12 ani, până în anul 2000..." (adică repejor de tot, dacă nu cumva "până în anul 2000" nu este decât un tic verbal de dinainte de decembrie '89...).

Recunoşti imediat nostalgia celor zece clase (poate şi a celor două "trepte" liceale) de pe vremea răposatului, precum şi marele "obiectiv" pe care acesta n-a mai avut vreme "să-l pună în practică": transformarea liceului într-o formă de învăţământ "generală şi obligatorie", ca să fie tot românaşul "bacalaureat" într-o egalitate, cum stă bine unui popor "multilateral dezvoltat", pe drumul "înaintării României spre comunism"! E probabil ambiţia tovarăşului Bondrea, vechi funcţionar ministerial (deşi i s-ar potrivi vorba aceea: "Fiindcă poartă cărţi în samar, măgarul se crede învăţat"), sprijinit obedient de tovarăşul Golu (trecut pe listă cu specificarea de iz paşoptist: "preşedintele Societăţii Naţionale pentru Învăţătura Poporului Român"). În ce-l priveşte pe ăcad. Ion Coteanu (prezentat drept "preşedintele Consiliului Învăţământului Preuniversitar din cadrul Fundaţiei «România de Mâine»"), acesta e la fel de străin de învăţământul preuniversitar pe cât e de străin şi de "Poporul Român"...

E drept că experienţa au mai făcut-o şi alţii, iar astăzi problema se discută cu oarecare aprindere şi-n anumite ţări occidentale guvernate îndelung de către socialişti (cazul Spaniei, bunăoară). Nu ştim cum o fi pe la alţii, ce trăiesc în societăţi care *funcţionează*, dar la noi este cert că generalizarea liceului ar fi egală cu distrugerea lui şi, practic, a întregului învăţământ, iar asta din mai multe motive.

Mai întâi că, pentru ca toţi să poată face liceul, nivelul acestuia trebuie să scadă simţitor. Elementele capabile (şi cu ele prestigiul învăţământului românesc) vor trebui sacrificate elementelor mediocre şi chiar submediocre, realizându-se o egalizare la nivelul de jos. Condiţia de licean şi diploma de bacalaureat (şi aşa compromise prin lipsa de exigenţă şi rectitudine morală a unei mari părţi a corpului profesoral de mentalitate comunistă, precum şi de târlele de "analfabeţi cu diplomă" constituite de "seraliştii" şi "comasaţii") nu vor mai avea nici un prestigiu şi nici o pertinenţă. Scăderea motivaţiei de a învăţa, în rândul tinerilor, va fi şi ea dezastruoasă, ducând inevitabil la un regres cultural fără precedent, la confuzia totală a valorilor, la scăderea rolului şi prestanţei sociale a intelectualului (în frunte cu profesorul însuşi). Învăţământul universitar va fi şi el afectat, căci studenţii vor fi din ce în ce mai slabi, atât la nivelul cunoştinţelor, cât şi al deprinderilor de activitate intelectuală. Nici nu mă mai refer la imposibilitatea de a asigura "până în anul 2000" o bază materială (spaţii, dotări, cadre competente) corespunzătoare unei asemenea generalizări ("baza materială" a învăţământului liceal este, chiar în condiţiile actuale, cu totul insuficientă!).

Poate că pe aiurea, trăind în societăţi prospere, bine structurate şi tehnologizate, capabile de a importa "inteligenţă" sau de a cultiva generos elitele profesionale, massele de tineri îşi pot permite să fie "proaste", reglajul făcându-se (încă) la nivel macrosocial. Nu este cazul nostru. Noi nu putem recupera handicapul de civilizaţie şi cultură moştenit de la cei aproape 50 de ani de comunism decât pe calea unui învăţământ *performant* (cum nu poate oferi sistemul liceului "masificat"). De asemenea, nu vom putea schimba *mentalitatea* troglodită şi vulgar materialistă a masselor actuale decât printr-o reconsiderare a valorilor spirituale şi a statului social al intelectualului autentic (ceea ce, iarăşi, un liceu "masificat" nu poate înlesni).

Iată de ce "obiectivul" respectiv din "programul" Fundaţiei tovarăşului Bondrea ni se pare o sfidare a intereselor naţionale de azi şi de mâine, în cel mai josnic spirit comunist!

O VESTE, ÎN TREACĂT ...

A reapărut revista "Mişcarea" (după un an de întrerupere); odată cu ea, d-l Marian Munteanu şi formaţiunea sa politică ies din nou pe scena publică, în prag de alegeri (se întâmplă!). Credem că se cuvine să-i salutăm creştineşte. Atât, deocamdată.

V. A. M.

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacţional: Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-şef;
Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU,
Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIŞOR
Ligia BANEA
secretar de redacţie
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată
"PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L
Printing Company